

'BUSINESS AS USUAL'

Anàlisi del comerç d'armes
espanyol de 2022-23 i arguments
per a un embargament d'armes a Israel

Autoria: Tica Font, Eduardo Melero, Alejandro Pozo

Publicat per:

Centre Delàs d'Estudis per la Pau

Bisbe Laguarda, 4

08001 Barcelona

T. 93 441 19 47

www.centredelas.org

info@centredelas.org

Autoria: Tica Font, Eduardo Melero, Alejandro Pozo

Traducció: M. Gabriela Serra Frediani

El contingut d'aquesta publicació és responsabilitat exclusiva del Centre Delàs d'Estudis per la Pau i no reflecteix necessàriament l'opinió de l'Ajuntament de València

València, juny 2024

Disseny i maquetació: Esteva&Estêvão

Foto de portada: Naaman Omar\APAimages; p. 5: Nammo Palencia; p. 7: Naaman Omar\APAimages; p. 8: MBDA; p. 15: La Moncloa - Gobierno de España; p. 22: Rubén Somonte/Ministerio de Defensa de España; p. 28: Ahmed Adnan

ISBN: 978-84-09-63108-7

ÍNDEX

Resum executiu	5
Comerç d'armes espanyol amb israel des del 7 d'octubre	6
Introducció	7
1. Exportacions espanyoles de material de defensa	8
1.1 Tendència de les exportacions realitzades	8
1.2 productes exportats	8
1.3 Principals destins de les exportacions espanyoles de material militar	9
1.4. Exportacions a Orient Mitjà	10
1.5 Exportacions a Àsia	12
1.6 Exportacions a Ucraïna	13
1.7 Autoritzacions a l'exportació	13
1.8 Denegacions d'autoritzacions a l'exportació	14
2. El comerç d'armes amb Israel.	
Què ha canviat des del 7 d'octubre?	15
2.1 Exportacions d'Espanya a Israel	16
2.2 Importacions d'Espanya des d'Israel, i contractes de defensa	19
3. Regulació legal i política de control de les transferències de material de defensa	22
3.1 La política de foment de les exportacions de material de defensa: el suport financer estatal	22
3.2 Actualitat del marc legislatiu sobre el comerç d'armes a Espanya	23
3.3 Sobre la il·legalitat de les exportacions de material de defensa a Israel i les possibilitats d'establir un embargament d'armes	24
3.4 Les importacions d'armament israelià i el seu tractament per la legislació	26
3.5 Propostes de modificació de la normativa espanyola de control del comerç d'armament	27
4. Conclusions	28
Annexos	30

ÍNDEX DE GRÀFICS I TAULES

Tabla 1. Exportacions espanyoles de material de defensa 2013-2023 1r semestre.	10
Taula 2. Exportacions espanyoles de material de defensa a països d'Orient Mitjà 2013-2023 1r semestre	11
Taula 3. Exportacions de material de defensa a països d'Àsia 2013-2023 1r semestre.	12
Taula 4. Material de defensa exportat i autoritzat 2013-2023 1r semestre.	14
Taula 5. Exportacions d'Espanya a Israel 2018-2023 1r semestre	16
Taula 6. Exportacions espanyoles de material de defensa a Israel 2019- febrer 2024 segons codi Taric 8710	18
Taula 7. Exportacions de material de defensa a Israel de la categoria 93 dels països de la UE (Octubre 2023-Març 2024)	19
Gràfic 1. Exportacions espanyoles de material militar de defensa 2013-2023 1r semestre.	9
Gràfic 2. Material de defensa autoritzat i exportat a països d'Orient Mitjà 2013-2023 1r semestre	11
Gràfic 3. Material de defensa exportat i autoritzat a països d'Àsia 2013-2023 1r semestre	12
Gràfic 4. Exportacions i autoritzacions de material de defensa espanyol 2013-2023 1r semestre	14
Gràfic 5. Importacions per part d'Espanya de material de defensa d'Israel 2014-2023	20
Gràfic 6. Importacions per part d'Espanya de material de defensa d'Israel gener 2023 - març de 2024, conjunt de les categories 93 i 8710	20

Annexos

Annex 1. Exportacions d'Espanya a Israel i de Nammo Palència (Taric 93 i 8710)

Taula 8. Exportacions anuals d'Espanya a Israel per la categoria 93 i 8710	30
Taula 9. Exportacions mensuals d'Espanya a Israel per la categoria 93 i 8710 entre gener de 2023 i febrer de 2024	31

Annex 2. Importacions d'Espanya des d'Israel

Taula 10. Importacions anuals d'Espanya a Israel per la categoria 93 i 8710, i segons els informes "La indústria de defensa a Espanya"	31
Taula 11. Importacions mensuals d'Espanya a Israel per la categoria 93 i 8710 entre gener de 2023 i març de 2024	31

Annex 3. Contractes públics espanyols adjudicats a empreses de seguretat i defensa

israelians o les seues filials a Espanya des d'octubre de 2023 (a 5 de maig de 2024)	32
--	----

RESUM EXECUTIU

Les exportacions d'armes espanyoles en 2022 han augmentat un 24% respecte a 2021, la segona xifra més elevada de l'històric d'exportacions d'armes espanyoles, només superada lleugerament en 2017. A més, les úniques dades fetes públics pel Govern espanyol d'exportació de material de defensa i doble ús de 2023, mostren que només el primer semestre de 2023, les exportacions ja van aconseguir la xifra de 1.754 milions €, la qual cosa fa preveure que en el conjunt del 2023 es podria aconseguir una xifra rècord d'exportacions realitzades en un any. D'aquesta manera Espanya continua ocupant els primers llocs en el rànquing mundial d'exportacions d'armes. No en va, el SIPRI situa a Espanya en la vuitena posició en el rànquing mundial d'exportadors d'armament de 2022 i en la novena posició en 2023.

Durant els últims deu anys, les cinc categories de material de defensa espanyol més venudes són les aeronaus militars (75% del total), els vaixells de guerra (7% del total), les municions (4% del total), vehicles terrestres d'ús militar (4% del total) i bombes, míssils, torpedes (2% del total). Cal destacar que el tercer producte més exportat siguin les municions i el cinquè les bombes i míssils, la gravetat en termes humanitaris és especialment rellevant.

Com és habitual, en 2022 el 62,1% (2.542,5 milions €) de les exportacions espanyoles de material militar va tenir com a destí països de la UE i de l'OTAN. Destaquen, per la seva quantia, els productes exportats relacionats amb programes de cooperació de material militar: l'avió de transport militar A400M per valor de 231,2 milions €, l'avió de combat Eurofighter per valor de 162,2 milions € i el míssil Meteor per valor de 29,4 milions €.

En les exportacions a regions d'alta conflictivitat i tensió política, cal posar atenció:

- El 23% de les exportacions de material militar espanyol de 2022 van tenir com a destí Orient Mitjà, aconseguint un valor de 947,4 milions € i, només en el primer semestre de 2023 van ascendir a 334,3 milions €, el 19% del total de les exportacions del període.
- Les exportacions de la indústria militar espanyola a països d'Àsia en 2022 van ascendir a 396,3 milions de €, representant el 10% del total.
- Les exportacions d'armes a Ucraïna van ser de 31,3 milions € en 2022 i de 102,7 milions durant el primer semestre de 2023.

En el 2020, La Junta Interministerial Reguladora del Comerç Exterior de Material de Defensa i de Doble Ús (JIMDDU), va concedir 2.048 autoritzacions d'exportació de material de defensa i només en va denegar 1 (l'exportació al Pakistan de 670 pistoles d'ús esportiu i els seus carregadors adduint risc de desviament). L'escàs nombre de denegacions només pot interpretar-se com manca de voluntat política per a aplicar de manera rigorosa la Llei 53/2007 sobre control del comerç exterior de material de defensa i doble ús i els criteris que estableix la Posició Comuna 2008/944/PESC de la Unió Europea.

COMERÇ D'ARMES ESPANYOL AMB ISRAEL DES DEL 7 D'OCTUBRE

Malgrat l'extrema gravetat de l'actuació d'Israel a la Franja de Gaza, les relacions militars entre Espanya i Israel s'han mantingut, en l'essencial, com eren abans del 7 d'octubre de 2023. Aquestes relacions no es limiten a les importacions i a les exportacions de material de defensa entre tots dos països, sinó que es desenvolupen en els següents àmbits: 1) exportacions: el material de defensa exportat a Israel des d'Espanya; 2) importacions: el material de defensa importat per Espanya des d'Israel; 3) l'adjudicació a empreses israelianes de contractes de productes i serveis per a les forces armades o els cossos de seguretat a Espanya; 4) la col·laboració empresarial entre empreses espanyoles i israelianes per a accedir a tercers mercats; 5) la col·laboració entre universitats, empreses i institucions en projectes de recerca i formació, en el marc de la Unió Europea (UE) o en l'institucional, en tots dos països o en tercers; i 6) la col·laboració bilateral entre els dos països en matèria d'intel·ligència i seguretat, i en un marc més ampli de la UE i l'OTAN.

Les relacions militars només s'han vist afectades en les exportacions espanyoles. Les autoritats espanyoles han assegurat que, des del 7 d'octubre de 2023, no s'han concedit noves llicències d'exportació de material de defensa a Israel. Amb tot, les exportacions han continuat. El novembre de 2023, l'empresa Nammo Palència va exportar des d'Espanya 987.000 euros en municions a Israel. També, s'han exportat a Israel material de defensa corresponent a les categories 93 ("armes i municions") i 8710 ("carros i automòbils blindats de combat, fins i tot armats; parts"); segons la base de dades de comerç el seu destí final és Filipines.

Al contrari del que succeeix amb les exportacions, no existeix un informe anual oficial d'importacions per part de la Secretaria d'Estat de Comerç. Bona part del material de defensa de patent israeliana es fabrica a Espanya, per part de filials d'empreses israelianes, o d'altres empreses que les produeixen mitjançant un acord de transferència de tecnologia de les empreses israelianes. Espanya ha continuat adjudicant contractes a empreses militars israelianes, a les seues filials a Espanya o a altres empreses espanyoles que fabriquen productes israelians amb acord de transferència de tecnologia.

L'autorització de les exportacions d'armament a Israel és contrària a la legislació en la matèria. De manera especial, amb base en l'article 6.3 del Tractat sobre el Comerç d'Armes, el Govern espanyol hauria de denegar l'atorgament de noves autoritzacions i revocar, o almenys suspendre, les autoritzacions d'exportació a Israel atorgades amb anterioritat al 7 d'octubre de 2023 i que encara es trobin en vigor. Perquè és molt probable que Israel estigui cometent un genocidi a la Franja de Gaza; el Conveni per a la prevenció i la sanció del delictes de genocidi, imposa als estats l'obligació de prevenir el genocidi. A més, sens dubte, Israel està cometent crims de lesa humanitat i crims de guerra.

Davant aquesta situació especial greu, el Govern podria adoptar un embargament d'armament a Israel. Encara que la Llei 53/2007 no preveu la possibilitat que l'Estat espanyol imposi un embargament d'armes, es podria realitzar per mitjà d'una norma amb rang de llei, incloent-hi els decrets llei aprovats pel Govern. La Llei 53/2007 sí que reconeix expressament la possibilitat de denegar, suspendre o revocar les autoritzacions d'exportació de material de defensa (article 8).

INTRODUCCIÓ

En la primera part d'aquest informe s'analitzen les exportacions de material de defensa realitzades durant l'any 2022 i el primer semestre de l'any 2023 sobre la base de la informació disponible i els períodes facilitats pel Govern d'Espanya, i prestant especial atenció a les exportacions a Orient Mitjà, Àsia i Ucraïna. En la segona part s'analitzen les relacions militars entre Espanya i Israel, que a penes han patit canvis des del 7 d'octubre de 2023. Finalment, s'estudia la legalitat del comerç d'armes amb Israel i les possibilitats d'imposar un embargament d'armes a aquest país, plantejant propostes de modificació de la legislació espanyola sobre el control del comerç d'armament.

1. EXPORTACIONS ESPANYOLES DE MATERIAL DE DEFENSA

1.1 TENDÈNCIA DE LES EXPORTACIONS REALITZADES

Les exportacions d'armes espanyoles el 2022 van ascendir a 4.091 milions €, superiors en un 24% a les exportacions de 2021, si tenim presents que aquests dos anys han estat els més durs de la pandèmia, podem afirmar que la pandèmia no va afectar negativament la indústria de defensa. Així com altres sectors industrials van sofrir l'aturada de la COVID, la indústria militar no es va veure afectada. A escala mundial i a partir de la base de dades del SIPRI podríem arribar a la mateixa conclusió, la COVID no va disminuir ni la producció ni a l'exportació de material militar. Les exportacions del primer semestre de 2023 van ascendir a 1.754 milions d'euros, la qual cosa fa preveure que no seran inferiors a les de 2022 (vegeu gràfic 1).

Segons el SIPRI, en el 2022 Espanya va ocupar la vuitena posició en el rànquing mundial d'exportadors d'armament i, el 2023, la novena posició. Les exportacions de 2022 representen el 2,6% del mercat mundial de material militar i l'1% del total de la balança comercial espanyola.

Si prenem en consideració el període 2013-2023 segons el SIPRI, la primera posició del rànquing l'ocuparia els Estats Units amb un 37% de les exportacions mundials, seguida de la Unió Europea amb el 25%, Rússia, en tercer lloc, amb 17% i la Xina amb el 6%. En definitiva, el mercat estaria controlat en un 85% entre els Estats Units, Unió Europea (a través de França), Rússia i la Xina que són membres del Consell de Seguretat de Nacions Unides i amb dret de veto, en definitiva, els que tenen com a missió supervisar la pau en el món ostenten el control de la producció i exportació d'armament.

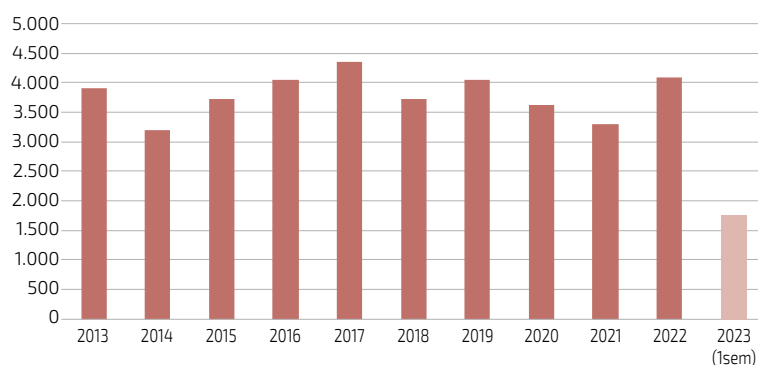
1.2 PRODUCTES EXPORTATS¹

En el conjunt dels últims deu anys les dues categories de material de defensa espanyol més venudes continuen sent les aeronaus militars i els vaixells de guerra. Les aeronaus militars representen el 75% del total del període estudiat i han suposat 29.925,8 milions € (2.573,3 milions € el 2022); els vaixells de guerra han representat el 7%, amb 2.650,4 milions € (800,5 milions € en el 2022); el tercer lloc l'ostenten

1. En cas de voler conèixer les exportacions espanyoles per categoria i any, pot consultar-se la base de dades del Centre Delàs d'Estudis per la Pau. Disponible a: <https://database.centredelas.org/exportacio-armes/1>

Gràfic 1. Exportacions espanyoles de material militar de defensa 2013-2023 1r semestre

Font: Elaboració pròpia a partir de la Subdirecció General de Comerç Exterior de Material de Defensa i de Doble Ús.

Milions d'euros corrents

les municions amb el 4% amb 1.619,8 milions € (148,9 milions € el 2022), el quart lloc l'ocupa les exportacions de vehicles terrestres d'ús militar amb el 4% per un valor de 1.461,9 milions € (98,0 milions € en 2022) i el cinquè lloc la categoria de bombes, míssils, torpedes amb el 2% de les exportacions ascendint a 935,2 milions € (128,4 milions € el 2022).

Cal destacar que el tercer producte més exportat siguin les municions i el cinquè les bombes i míssils, ja que en termes humanitaris és molt mala notícia. Les municions i els projectils són les responsables de les morts d'innombrables persones en països en situació de conflicte, com hem pogut comprovar a Ucraïna o a Palestina.

1.3 PRINCIPALS DESTINS DE LES EXPORTACIONS ESPANYOLES DE MATERIAL MILITAR²

El 2022, el 62,1% (2.542,5 milions €) de les exportacions espanyoles de material militar va destinada a

països de la UE i de l'OTAN, en definitiva, el principal destí són els països occidentals. Les exportacions a l'interior de la UE van suposar el 48,4% del total de les exportacions (1.980,2 milions €), majoritàriament són transferències associades a programes de cooperació i desenvolupament de projectes d'armes europees que es duen a terme entre França (779,5 milions €), Alemanya (596,5 milions €), Itàlia (56,5 milions €) i la Gran Bretanya (393,9 milions €). Aquestes exportacions al costat de les quals han tingut lloc a Països Baixos, 418,8 milions €, confereixen gairebé la totalitat.

A més a més, també el 2022, els productes exportats, relacionats amb programes de cooperació de material militar, que destaquen per la seua quantia són: l'avió de transport militar A400M per valor de 231,2 milions €, l'avió de combat EUROFIGHTER per valor de 162,2 milions €, el míssil Meteor per valor de 29,4 milions €. L'aposta de la UE per anar unificant armament de producció europea continua en marxa i el nombre de projectes va en augment. Amb la nova política industrial i de suport als estats membres de la UE a adquirir noves capacitats de producció europea, cal esperar que s'incrementarà el nombre de projectes i el volum de transferències entre països de la UE.

2. Per a conèixer les exportacions espanyoles a un país determinat i en un any determinat, pot consultar-se la base de dades del Centre Delàs d'Estudis per la Pau. Disponible a: <https://database.centredelas.org/exportacio-armes/2>

Tabla 1 Exportacions espanyoles de material de defensa 2013-2023 1r semestre

Milers d'euros corrents

Paisos	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 1-5	Total
Alemanya	167.569,85	272.448,95	646.981,15	771.701,05	1.213.006,92	1.237.785,46	1.033.013,90	659.407,88	432.623,22	596.470,83	82.551,64	7.113.560,85
Regne Unit	546.144,69	862.685,36	474.378,76	1.346.682,42	949.883,49	412.648,82	189.889,84	398.770,87	527.887,17	393.882,92	275.523,87	6.378.378,21
França	402.333,48	520.669,01	326.688,89	183.429,87	422.090,25	362.021,58	493.400,87	414.754,10	654.270,38	779.536,04	464.630,75	5.023.825,22
Àrabia Saudita	406.437,36	292.861,79	545.979,75	116.192,04	270.165,80	235.268,86	35.366,48	48.262,76	109.087,70	858.298,24	279.382,11	3.197.302,89
Austràlia	609.132,64	139.688,56	94.372,51	22.905,80	159.335,22	23.040,52	264.211,23	256.009,24	278.708,38	12.432,58	11.124,87	1.870.961,55
Turquia	7.501,76	243.673,49	167.954,97	84.995,69	301.455,57	319.535,16	307.100,48	32.015,31	20.730,46	131.840,91	9.416,25	1.626.220,05
Països Baixos	51,7	402,51	1.766,50	8.254,16	2.749,82	3.389,98	6.222,32	668.472,46	407.568,31	418.815,89	1.672,42	1.519.366,07
Unió dels Emirats Àrabs	717.047,17		3.942,91	26.738,86	52.928,20	13.883,51	179.190,70	27.682,38	73.660,65	20.493,51	4.928,01	1.120.495,90
Singapur	845,73	2.330,09	5.031,05	4.356,74	7.982,80	406.256,53	342.022,16	179.020,58	21.945,19	108.609,17	8.511,82	1.086.911,86
Corea del Sud	70,04		14.394,92	16.901,10	8.334,05	214.192,41	588.425,47	11.219,50	13.122,65	17.942,06	5.641,70	890.243,90
Itàlia	117.304,17	96.126,32	71.461,62	138.293,75	90.330,02	61.096,66	52.527,06	79.739,83	100.031,25	56.543,79	19.656,17	883.110,64
Oman	98.036,16	64.893,48	161.335,79	208.281,73	72.832,10	55.346,95	23.012,99	31.052,83	33.357,38	53.380,35	15.730,13	817.259,89
Malàisia	5.490,81	2.515,28	297.522,27	167.632,50	170.628,12	30.643,67	10.820,11	15.252,05	16.728,00	88.411,26	8.561,12	814.205,19
Estats Units	84.615,81	34.026,19	65.350,25	67.174,77	80.773,52	74.069,32	52.594,47	131.212,07	33.972,33	23.193,02	13.756,12	660.737,87
Egipte	126.653,09	107.951,05	106.412,58	219.288,23	12.570,31	12.885,76	7.823,45	11.278,99	27.575,96	10.933,94	13.856,75	657.230,11
Brasil	114.523,77	28.867,08	31.995,67	16.751,46	26.316,66	7.916,07	53.756,00	51.604,33	15.037,63	14.495,17	10.371,82	371.635,66
Indonèsia	85.709,62	112.030,58	21.861,81	65.911,35	14.853,66	35.476,51	13.226,12	2.145,75	3.464,87	5.216,74	1.866,26	361.763,27
Filipines			102.089,57	12.379,46	11.969,82	780,29	56.899,10	4.133,51	51.317,76	55.799,15	41.820,72	337.189,38
Bèlgica	4.225,11	7.248,41	8.799,65	2.111,91	4.237,72	4.194,01	42.103,61	155.256,48	17.726,66	25.757,56	7.443,26	279.104,38
Grècia	97.380,34	47.443,85	18.652,25	10.834,00	38.457,37	16.716,76	9.392,08	218,19	754,78	714,23	1.259,00	241.822,85
Canadà	1.969,88	3.310,79	4.792,40	2.627,58	2.066,54	1.917,75	2.789,81	67.826,69	106.577,08	5.999,93	39.221,81	239.100,26
Kazajistan	1.479,89	53.895,55	21.990,26	73.320,16	54.624,32	1.149,65	431,58	29.284,90	414,35	1.002,57	837,05	238.430,28
Uzbekistan		54.750,11	49.229,07	192,25	174	141,42	388,33	236,37	163,81	201,56	105.476,90	210.953,82
Total	3.907.901,36	3.203.248,42	3.720.310,87	4.051.785,43	4.346.748,38	3.720.395,95	4.042.291,85	3.622.456,08	3.290.204,46	4.091.318,10	1.753.912,89	

Font: Elaboració pròpia a partir de la Subdirecció General de Comerç Exterior de Material de Defensa i de Doble Ús

1.4 EXPORTACIONS A ORIENT MITJÀ

El 2022, el 23% de les exportacions de material militar van tindre com a destí Orient Mitjà, aconseguint un valor de 947,4 milions € i, en el primer semestre de 2023, van ascendir a 334,3 milions € que representen el 19% del total de les exportacions. Atès que és una regió d'alta conflictivitat i tensió política resulta moral i èticament reprovable que es contribuïska a incrementar la tensió; conflicte armat a Iemen, milícies a Síria, els atacs de Palestina, la problemàtica kurda i els atacs que sofreixen a Turquia o l'Iraq, al que cal afegir la competitivitat o pugna per l'hegemonia regional entre l'Iran i l'Àrabia Saudita.

Atès el període 2013-2023, els principals receptors de material militar espanyol han estat:

L'Àrabia Saudita: en el període 2013-2023 va rebre armes per valor de 3.197,3 milions €, el 2022 va rebre armes per valor de 858,3 milions € i en el primer semestre 2023, 279,4 milions €. El 2022 es van lliurar 3 corbetes (valorades en 793,3 milions €), recanvis per a avions de transport militar i avions de combat, motors de blindats, sistemes de control remot per a armes, 14.000 projectils de 105 mm, 25.000 càrregues de projecció i 15.000 espoletes (munició valorada en 13,7 milions €). El 2023 es va autoritzar l'exportació

de 2 vaixells de guerra valorats en 513,1 milions €, dels quals s'ha exportat 1 vaixell de guerra valorat en 264,6 milions €.

Unió dels Emirats Àrabs: en el període 2013-2023 va adquirir armament espanyol per valor de 1.120,5 milions €. El 2022 va rebre armes per valor de 20,5 milions € i en el primer semestre del 2023, 4,9 milions €. El material adquirit en 2022 consta de peces, recanvis i motors d'avions, sistemes de control remot i municions i projectils. El 2023 es van autoritzar l'exportació de sistemes de control remot d'armes de calibre 30 mm valorats en 309,6 milions €.

Oman: en el període 2013-2023 va rebre armament espanyol valorat en 817,3 milions €, en 2022 van rebre material per valor de 53,4 milions € i, durant el primer semestre de 2023, 15,7 milions €. El 2022 van adquirir peces i motors d'avió, sistemes de control remot per a armes i projectils de diversos calibres.

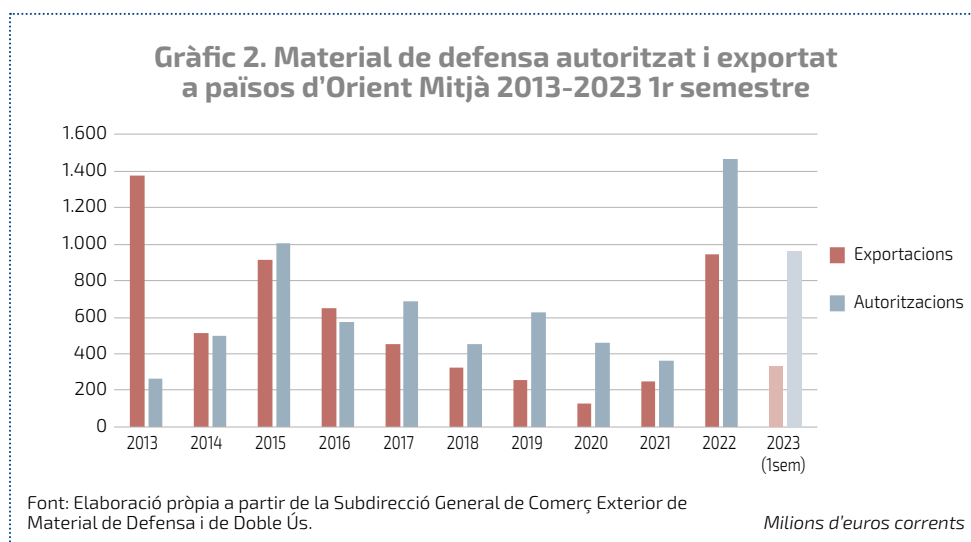
Egipte: en el període 2013-2023 va adquirir armament espanyol per valor de 657,2 milions €. En 2022 va rebre armes per valor de 10,9 milions € i, en el primer semestre del 2023, 13,9 milions €. El material adquirit van ser peces de recanvi, vehicles blindats i mòduls elèctrics per a vaixells.

Taula 2 Exportacions espanyoles de material de defensa a països d'Orient Mitjà 2013-2023 1r semestre

Milers d'euros corrents

Països	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 1-5
Aràbia Saudita	406.437,36	292.861,79	545.979,75	116.192,04	270.165,80	235.268,86	35.366,48	48.262,76	109.087,70	858.298,24	279.382,11
Bahrain	24.129,99	39.931,56	3.238,88	19.080,82	33,55	0,00	3.253,09	7.870,82	41,00		
Qatar		666,77	289,67	66,13	8.056,31	2.078,83			2.362,26		
Egipte	126.653,09	107.951,05	106.412,58	219.288,23	12.570,31	12.885,76	7.823,45	11.278,99	27.575,96	10.933,94	13.856,75
Unió dels Emirats Àrabs	717.047,17		3.942,91	26.738,86	52.928,20	13.883,51	179.190,70	27.682,38	73.660,65	20.493,51	4.928,01
Iraq			85.420,83	52.690,81	33.313,15			874,05			
Iran											
Israel	4.884	3.428,09	2.187,27	530,93	1.386,56	619,33	2.114,48	477,29	3.452,97	2.346,21	713,40
Jordània	608,97	190,21	1.394,11	5.096,95	888,49	3.117,36	3.665,22	174,74	419,27	199,84	21,67
Kuwait		817,80	834,00				0,00	14,40			1.771,18
Líban											
Oman	98.036,16	64.893,48	161.335,79	208.281,73	72.832,10	55.346,95	23.012,99	31.052,83	33.357,38	53.380,35	15.730,13
Palestina											
Síria											
Iemen											
Total	1.377.797,20	510.740,75	911.035,79	647.966,50	452.174,48	323.200,59	254.440,81	127.673,85	249.957,19	947.423,26	334.313,53

Font: Elaboració pròpia a partir de la Subdirecció General de Comerç Exterior de Material de Defensa i de Doble Ús

Entre 2015 i 2020 es va exportar material militar a l'Iraq sota el paraigua de la lluita contra ISIS, es va exportar material militar valorat en 171 milions €.

En termes polítics i geoestratègics és rellevant considerar que, no tots els països que conformen la regió, reben armes espanyoles, europees o occidentals.

Com podem veure en la taula 2, ni Espanya, ni la UE venen armes a l'Iran, Líban, Palestina, Síria o Iemen; la qual cosa posa de manifest que les exportacions d'armament no solament se sustenten amb criteris econòmics o comercials, els criteris o posicionaments geopolítics o els interessos nacionals tenen una gran importància.

1.5 EXPORTACIONS A ÀSIA

La competició per l'hegemonia mundial, entre els Estats Units i la Xina, comporta i comportarà un increment en la conflictivitat regional. El rearmament de molts d'aquests països està condicionat per la política militarista xinesa, per la bel·ligerància de Corea del Nord, per la inestabilitat del conflicte entre l'Índia i el Pakistan, per les disputes territorials de les aigües dels mars de la Xina, pel desglaç de l'Antàrtida i per la por a la supremacia econòmica i militar xinesa. L'amenaça percebuda respecte a la Xina sembla explicar, en part, l'impuls a les compres d'armes a la regió, i

això comporta increments considerables destinats a noves adquisicions en capacitats militars. La indústria espanyola no és aliena a la demanda i intenta obtenir bones quotes de mercat.

L'any 2022, les exportacions als països que conformen Àsia, van ascendir a 396,3 milions de € i van representar el 10% del total de les exportacions de la indústria militar espanyola. Les autoritzacions a l'exportació van ascendir a 751,7 milions € i van representar el 7% de les autoritzacions concedides pel govern espanyol.

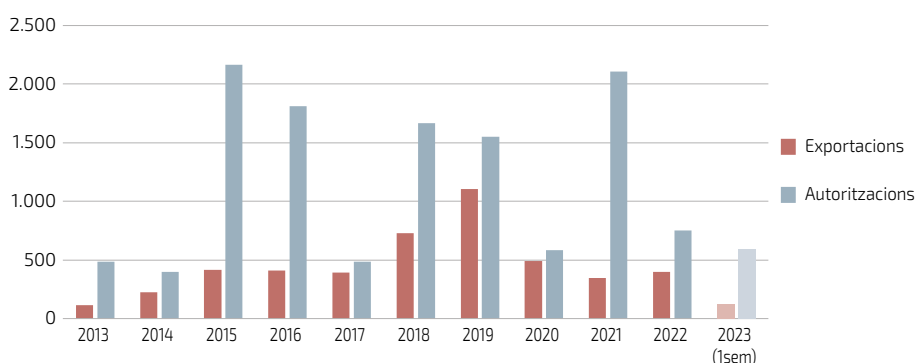
Taula 3. Exportacions de material de defensa a països d'Àsia 2013-2023 1r semestre

Milers d'euros corrents

Països	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 1-S	Total
Singapur	845,73	2.330,09	5.031,05	4.356,74	7.982,80	406.256,53	342.022,16	179.020,58	21.945,19	108.609,17	8.511,82	1.086.911,86
Corea del Sud	70,04		14.394,92	16.901,10	8.334,05	214.192,41	588.425,47	11.219,50	13.122,65	17.942,06	5.641,70	890.243,90
Malàisia	5.490,81	2.515,28	297.522,27	167.632,50	170.628,12	30.643,67	10.820,11	15.252,05	16.728,00	88.411,26	8.561,12	814.205,19
Indonèsia	85.709,62	112.030,58	21.861,81	65.911,35	14.853,66	35.476,51	13.226,12	2.145,75	3.464,87	5.216,74	1.866,26	361.763,26
Filipines			102.089,57	12.379,46	11.969,82	780,29	56.899,10	4.133,51	51.317,76	55.799,15	41.820,72	337.189,38
Kazajistan	1.479,89	53.895,55	21.990,26	73.320,16	54.624,32	1.149,65	431,58	29.284,90	414,35	1.002,57	837,05	238.430,28
Pakistan	4.018,03	1.441,97	2.076,58	8.437,73	27.598,19	27.517,79	24.898,94	5.962,18	40.244,10	41.553,02	9.704,17	193.452,69
Vietnam		36.491,58	60.588,14	2.874,90	3.501,18	4.773,34	7.175,70	1.862,59	246,47	18.503,80	21.675,29	157.692,99
Tailàndia	2.310,16	3.431,53	3.591,12	36.114,06	52.844,02	3.790,61	36.294,18	3.978,79	1.695,32	1.246,87	749,76	146.046,41
Índia	12.053,72	14.783,37	8.775,76	17.903,99	6.180,67	3.507,91	6.652,82	3.295,80	7.165,30	13.392,52	14.575,90	108.287,75
Bangladés		0,71			30.240,32	811,40	15.091,98	1.563,58	9.958,59	39.005,71	1.902,29	98.574,57
Japó				5.766,00	5.766,89	16,00	931,84	2.035,00	1.800,00	5.373,16	5.038,00	26.726,89
Bruneis						350,00	594,63	2,96	4.794,25	38,37	29,10	5.809,30
Afganistan	2.257,73	572,59	149,30	102,25								3.081,87
Uzbekistan						174,00		388,33	236,37	163,81	201,56	1.164,06
Taiwan								852,58			166,95	1.019,53
Turkmenistan									780,00			780,00
Kirguizstan			5,10			9,10	28,00					42,20
Total	114.235,73	227.493,24	538.075,88	411.700,23	394.524,04	729.449,20	1.103.492,62	260.998,08	173.913,22	396.258,21	121.281,69	

Font: Elaboració pròpia a partir de la Subdirecció General de Comerç Exterior de Material de Defensa i de Doble Ús.

Gràfic 3. Material de defensa exportat i autoritzat a països d'Àsia 2013-2023 1r semestre

Font: Elaboració pròpia a partir de la Subdirecció General de Comerç Exterior de Material de Defensa i de Doble Ús.

Milers d'euros corrents

L'any 2022, les exportacions als països que conformen Àsia van ascendir a 396,3 milions de € i van representar el 10% del total de les exportacions de la indústria militar espanyola. Les autoritzacions a l'exportació van ascendir a 751,7 milions de € i van representar el 7% de les autoritzacions concedides pel govern espanyol.

Atenent el període 2013-2023, les principals destinacions d'aquestes exportacions van ser:

Singapur: Ha rebut en l'última dècada material de defensa espanyol per valor de 1.086,9 milions € (el 2022 va rebre 108,6 milions € i en el primer semestre de 2023 8,5 milions €). El material rebut el 2022 van ser components i recanvis en equips de terra, vaixells i avions, detonadors elèctrics, cossos de bombes d'aviació

Corea del Sud: En l'última dècada, ha rebut material de defensa espanyol per valor de 890,2 milions € (el 2022 va rebre 17,9 milions € i en el primer semestre de 2023 5,6 milions €)

Malàisia: En l'última dècada va rebre material per valor de 814,2 milions € (el 2022 88,4 milions € i en primer semestre 2023 8,6 milions €). El material rebut el 2022 correspon a un simulador, documentació d'avió de transport dins del programa de cooperació europeu, peces i recanvis. Espoletes equips de visió nocturna, drons i morters.

Indonèsia: En l'última dècada va rebre material per valor de 361,8 milions € (el 2022 5,2 milions € i en primer semestre de 2023 1,9 milions €). El material rebut el 2022 van ser peces i recanvis per a avió de transport, bombes d'aviació, projectils, equips de visió nocturna i drons.

Filipines: Ha rebut en l'última dècada material de defensa espanyol per valor de 337,2 milions € (el 2022 va rebre 55,8 milions € i en el primer semestre de 2023 41,8 milions €). El material rebut el 2022 va ser un avió de transport, peces i recanvis d'avions, diversos projectils i accessoris de blindats.

El Kazakhstan: Ha rebut en l'última dècada material de defensa espanyol per valor de 238,4 milions € (el 2022 va rebre 1,0 milions € i en el primer semestre de 2023 0,8 milions €). El material rebut el 2022 recanvis d'avions.

El Pakistan: Ha rebut en l'última dècada material de defensa espanyol per valor de 193,5 milions € (el 2022 va rebre 41,6 milions € i en el primer semestre de 2023 9,7 milions €). El material rebut el 2022 va ser: parts d'un sistema integrat de verificació de dades

de missió de guerra electrònica, 182 direccions de tir, pistoles per a particulars (valorades en 183.000 euros), equips electrònics reposats per a avió de combat i diversos components.

Vietnam: En l'última dècada ha rebut material de defensa espanyol per valor de 157,7 milions € (el 2022 va rebre 18,5 milions € i el primer semestre de 2023 21,7 milions €). El material rebut el 2022 en peces i recanvis per a avions i sistema d'intel·ligència electrònica.

Tailàndia: Ha rebut en l'última dècada material de defensa espanyol per valor de 146,0 milions € (el 2022 va rebre 1,2 milions € i en el primer semestre de 2023 0,7 milions €). El material rebut el 2022 en recanvis d'avions, cartutxos, programari per a vaixells, equips de visió nocturna i sensors d'imatge.

L'Índia: Ha rebut en l'última dècada material de defensa espanyol per valor de 108,3 milions € (el 2022 va rebre 13,4 milions € i, en el primer semestre de 2023, 14,6 milions €). El material rebut el 2022 consisteix en documentació i tecnologia per a fabricar avions de transport d'origen espanyol i estatunidenc, bombes d'aviació, trets, sistema d'intel·ligència electrònica, equips de contramesures i parts de radars de vaixells.

1.6 EXPORTACIONS A UCRAÏNA

L'any 2022, la indústria espanyola ha realitzat exportacions a Ucraïna per valor de 31,3 milions € en llançagranades, granades de morter de 120 mm, obusos, metralladores de 7,62 mm i la seua munició, els projectils de 155 mm, projectils de 12,7 mm, sistemes de control remot, vehicles de transport i pneumàtics. Aquest mateix any 2022, el govern va autoritzar exportacions a Ucraïna per valor de 309,8 milions €. Eminentment en les categories 1, 2, 3 i 4 de municions, projectils, bombes i míssils, concretament es van autoritzar exportacions de 44.000 projectils de 155 mm valorades en 118,4 milions €.

El primer semestre de 2023, es va exportar a Ucraïna material per valor de 102,7 milions €, eminentment projectils i municions, concretament, 32.700 projectils de 155 mm valorats en 34,2 milions € i es van autoritzar exportacions per valor de 206,1 milions €. En aquest primer semestre de 2023 s'han lliurat a l'exèrcit ucraïnès, 6 carros de combat, cartutxos de 7,62 mm i recanvis de carros de combat.

1.7 AUTORITZACIONS A L'EXPORTACIÓ

Resulta sorprenent que, sistemàticament, les autoritzacions a l'exportació són desproporcionades respecte a les exportacions realment realitzades. En els últims deu anys, de mitjana, només s'han exportat el

30% del material autoritzat a l'exportació. Si a això li afegim que el 2022 i en el primer semestre de 2023, només es va denegar 1 exportació respectivament, ens indica la política que segueix el govern, fomentar la indústria de defensa i facilitar al màxim l'exportació llançant un missatge molt clar a la indústria de defensa: no hi haurà traves o limitacions a l'exportació de material militar (vegeu gràfic 2).

Existeix la possibilitat que el conflicte d'Israel i Palestina s'estenga a la regió i altres països hi acaben involucrats. Per això, és altament preocupant que el primer semestre de 2023 el 55% del total les autoritzacions a l'exportació de material militar, hagen tingut com a destí països d'Orient Mitjà, especialment l'Àrabia Saudita amb 534 milions €, Unió dels Emirats Àrabs, 321 milions €, Israel 44 milions € i Oman amb 40 milions €. El 2022 les autoritzacions de material militar a Orient Mitjà van representar el 36% del total de les autoritzacions, al capdavant l'Àrabia Saudita amb 1100 milions €, Egipte amb 236 milions €, Oman amb 54 milions €, els Unió dels Emirats Àrabs amb 49 milions €. Respecte el 2022, les exportacions a Orient Mitjà van representar el 9% del total de les exportacions sent Àrabia Saudita la principal receptora de material militar espanyol per un valor de 858 milions €, seguida d'Oman amb 53 milions €, Unió dels Emirats Àrabs amb 20 milions € i Egipte amb 10 milions €. En el primer semestre de 2023, el 3% de les exportacions van tindre com a destinació països d'aquesta regió de nou l'Àrabia Saudita encapçala el rànquing amb 279 milions €, Kuwait 20 milions €, Oman 16 milions € i Egipte 14 milions €.

1.8 DENEGACIONS D'AUTORITZACIONS A L'EXPORTACIÓ

La Junta Interministerial Reguladora del Comerç Exterior de Material de Defensa i de Doble Ús en 2022 va concedir 2.048 llicències d'exportació de material de defensa i va denegar solament 1. Es va denegar una exportació al Pakistan de 670 pistoles d'ús esportiu i els seus carregadors adduint risc de desviament.

L'escàs nombre de denegacions només pot interpretar-se com la manca de voluntat política per aplicar, de manera més rigorosa, la Llei 53/2007 sobre control del comerç exterior de material de defensa i doble ús i els criteris que estableix la Posició Comuna 2008/944/PESC de la Unió Europea.

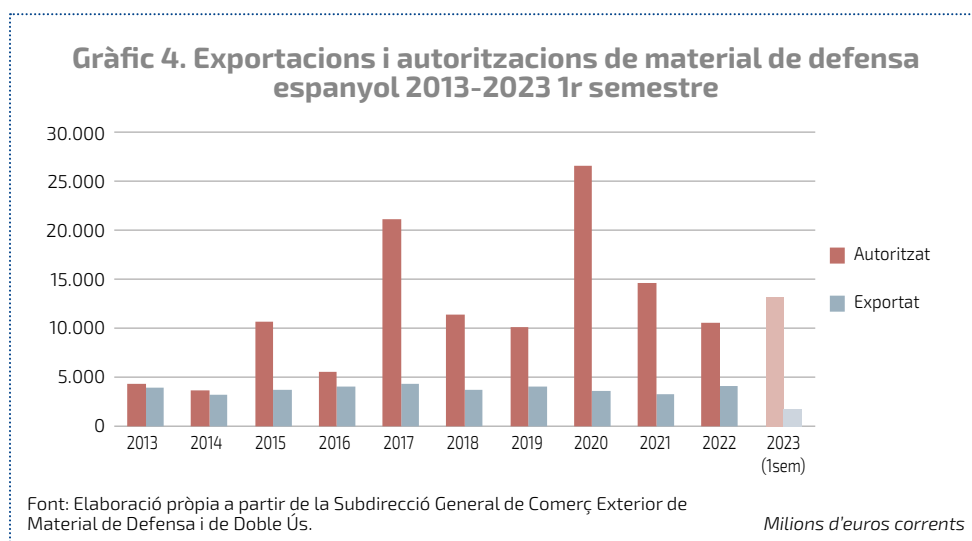
La legislació nacional i europea està sent infrautilitzada, els criteris que hi ha establerts en la Posició Comuna sobre la denegació de llicències d'exportació d'armes, en cas d'aplicar-se de manera més restrictiva, aconseguirien tindre un major impacte en les vendes finalment realitzades.

Cal destacar que no hi ha hagut denegacions d'exportació de material de defensa a Àrabia Saudita, quan altres països de la UE sí que ho han fet. El mateix podem dir sobre les exportacions i intercanvis de material militar amb Israel.

Taula 4. Material de defensa exportat i autoritzat 2013-2023 1r semestre

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 1-S
Autoritzat	4.321,28	3.666,40	10.676,90	5.550,00	21.084,96	11.403,95	10.090,46	26.551,89	14.580,16	10.555,19	13.172,55
Exportat	3.907,90	3.203,25	3.720,31	4.051,80	4.346,75	3.720,40	4.042,29	3.622,46	3.290,20	4.091,32	1.753,91
% exportat	90	87	35	73	21	33	40	14	23	39	13

Font: Elaboració pròpia a partir de la Subdirecció General de Comerç Exterior de Material de Defensa i de Doble Ús.

2. EL COMERÇ D'ARMES AMB ISRAEL. QUÈ HA CANVIAT DES DEL 7 D'OCTUBRE?

Espanya i Israel han mantingut relacions armamentístiques importants durant dècades. Aquestes relacions no s'han vist afectades significativament per les diferents campanyes militars que ha realitzat Israel a la Franja de Gaza en el segle XXI. El 7 d'octubre de 2023, grups armats palestins van perpetrar atacs contra objectius militars i civils a Israel. Aquest dia es va desfermar una altra infàmia, una sense precedents en la història recent, pel que fa a la seua maldat, injustícia i, de moment, impunitat.

La percepció després d'aquest 7 d'octubre, és que Espanya va aturar les seues relacions armamentístiques amb Israel. Aquest capítol es pregunta quant han canviat realment aquestes relacions per a concloure que, tot i que mentre superficialment han existit canvis que cal reconèixer i aplaudir, en el fons la cooperació militar entre els dos països continua com solia.

Les relacions militars entre Espanya i Israel comprenen els següents components:

1. Exportacions. El material de defensa exportat a Israel des d'Espanya.
2. Importacions. El material de defensa importat per Espanya des d'Israel.
3. L'adjudicació a empreses israelianes de contractes de productes i serveis per a les forces armades o els cossos de seguretat a Espanya.
4. La col·laboració empresarial entre empreses espanyoles i israelianes per a accedir a tercers mercats.
5. La col·laboració entre universitats, empreses i institucions en projectes de recerca i formació, en el marc de la Unió Europea (UE) o en l'institucional en tots dos països o en tercers.
6. La col·laboració bilateral entre els dos països en matèria d'intel·ligència i seguretat, i en un marc més ampli de la UE i l'OTAN.

Les autoritats espanyoles han assegurat que no s'han concedit noves llicències d'exportació. Tanmateix, el conjunt de totes aquestes relacions armamentístiques i militars ha romàs inalterat després del 7 d'octubre de 2023.

2.1 EXPORTACIONS D'ESPANYA A ISRAEL

El ministre d'Afers Exteriors, José Manuel Albares, va assegurar en el ple del Congrés de Diputats del 5 de desembre de 2023 que, des del 7 d'octubre, no s'havien produït "operacions d'exportació d'armes espanyoles a Israel". El 23 de gener següent, a la Cadena Ser, Albares també va respondre a Àngels Barceló que "ja s'havia produït" l'embargament d'armes pel qual li preguntava la periodista, i en la Comissió d'Exteriors del Congrés va assegurar que no s'havia produït cap operació de "venda d'armament". El 28 de febrer va insistir en el Congrés en què "no es donarà cap llicència d'exportació d'armament", defensant que poc més pot fer el Govern en aquest sentit.

No podem conèixer quines armes ha exportat Espanya a Israel des del 7 d'octubre. L'informe oficial d'exportacions que elabora la Secretaria d'Estat de Comerç no està encara disponible per a l'any 2023 (només ho està el que correspon a les exportacions del primer semestre) i l'informe oficial de 2023 de la UE no ho estarà fins a desembre de 2024. Amb tot, aquests informes no permetran conèixer quines exportacions es van realitzar entre el 7 d'octubre i el 31 de desembre i diferenciar-les de la resta. La base de dades de Comerç Exterior i el portal DataComex de

la Secretaria d'Estat de Comerç sí que proporcionen informació de la quantitat econòmica i el pes exportat cada mes, però només queden clarament identificades algunes de les categories que s'utilitzen en l'informe d'exportació d'armes. El codi 93 (armes i municions) que utilitzen aquestes bases de dades inclouen, en general, el volum econòmic exportat en relació amb les quatre primeres categories i la categoria 6 (vehicles terrestres i components) pot correspondre, en un grau o un altre, amb el codi 8710 ("carros i automòbils blindats de combat, fins i tot armats; parts"), encara que poden no coincidir. El mateix succeeix amb la categoria 9 i el codi 89060010 ("vaixells de guerra"), que només coincideixen parcialment (la categoria 9 és més extensa). La resta de les categories és de molt difícil identificació en les bases de dades quant a la seua determinació inequívoca com a "material de defensa", per desconeixement del producte.³ Almenys existeixen altres cinc categories que Israel ha rebut d'Espanya en l'últim lustre (veure Taula 5).

3. Per exemple, els dispositius òptics no figuren en el codi 93 quan no acompanyen a les armes en les quals van muntats (es registren en el 90) o, en el cas de les aeronaus militars (codi 88), no pot determinar-se clarament quines parts corresponen a una finalitat militar.

Taula 5. Exportacions d'Espanya a Israel 2018-2023 1r semestre

<i>Euros corrents</i>						
Categoria*	2018	2019	2020	2021	2022	2023 (1r semestre)
1		9.424		9.900		
3	295.000	674.350		74.800	11.400	
4			15.500	498.090	314.345	76.760
5		256.854	384.048	237.275	1.363.545	636.637
6				2.374.550	9.900	
9		1.000.000		130.000		
10	6.127	2.055	77.740	33.551	14.087	
11	318.207	171.800				
15				94.804	632.930	
Total	619.334	2.114.483	477.288	3.452.969	2.346.206	713.397

Font: Elaboració pròpia a partir dels Informes d'exportacions de la Secretaria d'Estat de Comerç.
 * Categoria 1: Armes amb canó d'ànima llisa amb un calibre inferior a 20 mm i armes automàtiques amb un calibre de 12,7 mm
 Categoria 3: Municions i dispositius per a l'armat dels esquers
 Categoria 4: Bombes, torpedes, coets, míssils, altres dispositius i càrregues explosives
 Categoria 5: Sistemes de direcció de tir
 Categoria 6: Vehicles terrenys i components
 Categoria 9: Vaixells de guerra (de superfície o subaquàtics)
 Categoria 10: Aeronaus, vehicles més lleugers que l'aire, vehicles aeris no tripulats (UAV) i motors
 Categoria 11: Equips electrònics, vehicle espacial i components
 Categoria 15: Equips de formació d'imatge o de contramesura

EXPORTACIONS DE CARTUTXOS

Les dues primeres declaracions citades del ministre, van demostrar no ser certes. El novembre de 2023 es van exportar des d'Espanya 987.000 euros en municions a Israel.⁴ Ho va fer Nammo Palència, la filial de la multinacional noruec-finesa Nammo. A Espanya, Nammo Palència no va respondre als mitjans espanyols que li van demanar explicacions, però a Noruega es tracta d'una empresa pública i existeix un debat públic en relació amb les exportacions d'armes que realitzen les empreses noruegues a l'estranger. Noruega té prohibida l'exportació d'armes a Israel, però aquestes transferències es produeixen des de filials d'empreses noruegues als Estats Units o Espanya. La Secretaria d'Estat de Comerç a Espanya va assegurar als mitjans de comunicació que el que s'havia enviat era "munició sense explosiu", "de calibre mitjà", però segons va reconèixer Nammo,⁵ almenys 200 d'aquests cartutxos eren "normals" és a dir, complets, amb la seua càrrega explosiva. Aquests 200 cartutxos representen l'1,5% del total exportat. Segons va declarar Nammo, l'empresa destinatària de les exportacions palestines va ser Elbit Systems, la principal empresa israeliana, la 24a del món quant a vendes.⁶ Segons la base de dades DIMSE,⁷ d'exportacions israelianes de defensa i seguretat, Elbit ha proporcionat la major part de l'equipament de terra i dels drons que usa l'exèrcit israelià, uns drons que la companyia publicita sense embuts com "provats en combat".⁸ Elbit també produeix el morter guiat Iron Sting, que s'ha "posat en funcionament en combat" per primera vegada a l'octubre, en la Franja de Gaza.⁹ Elbit és també qui proporciona a l'Exèrcit de Terra espanyol el sistema de morter Cardom (amb el qual es dispara l'Iron Sting, i també provat en combat),¹⁰ a més de llançacoets, equips de transmissions, càmeres tèrmiques o designadores làser. Precisament, l'Exèrcit de Terra va formalitzar el contracte per al manteniment i

adquisició d'articles per al Cardom el 14 de novembre, per 496.000 euros.¹¹ L'any 2009, Elbit va ser exclosa del Fons de Pensions Global de Noruega per la seua "conducta" "en contravenció del dret internacional" i el seu rol en el mur de separació de Cisjordània i el "règim de control associat".¹² No obstant això, la reben amb els braços oberts en el mercat espanyol.

Segons les xifres esmentades, cadascun dels cartutxos exportats al novembre a Israel costava uns 74 euros. El calibre mitjà té, almenys, 20 mm, encara que en algunes publicacions comença en 12,7 mm (mitja polzada). El més probable és que es tractés de municions de 30 mm x 173, per les següents raons: 1) el 2022 l'informe oficial d'exportacions que elabora Secretaria de Comerç va declarar entre els productes exportats a Israel "trets de 30 mm x 173 per a proves", mentre que en 2021 van ser "trets inerts de 30 mm x 173 per a proves";¹³ i 2) Nammo Palència és l'únic fabricant a Espanya del calibre 30 mm x 173 i, segons va afirmar el portal Defensa.com, al maig de 2023, representa a Espanya en l'Equip d'Experts de l'OTAN encarregat de definir i acordar els aspectes tècnics d'aquest calibre.¹⁴ Elbit també fabrica munició d'aquest calibre, però en el seu catàleg només figuren dues versions: M201 HE-T i M200 TP-T, aquesta última per a entrenament.¹⁵ El TP-T de "entrenament" pot "penetrar en vehicles blindats". Aquest cartutx serveix per a provar l'anterior (HE-T, "alt explosiu, amb traçador").

EXPORTACIONS DE VEHICLES BLINDATS

Entre l'octubre i el febrer, mensualment, Espanya ha exportat material de defensa a Israel. Al desembre, va exportar 125.240 euros des de Madrid, corresponents a la categoria 93069010: "bombes, granades, torpedes, mines, míssils i altres municions i projectils, i les seues parts (exclosos els cartutxos)", també "de guerra". Consultant DataComex, apareix un missatge al costat de la informació estadística: "Aquesta operació té una finalitat de reexportació a un tercer destí, en concret, a Filipines, que és el seu destí final".

4. Pol Pareja i Olga Rodríguez, "España mandó munición a Israel pese a haber anunciado que tenía suspendidas las exportaciones de armamento", *eldiario.es*, 11 de febrer de 2024, https://www.eldiario.es/internacional/espana-mando-municion-israel-pese-haber-anunciado-tenia-suspendidas-exportaciones-armamento-cat_1_10909622.html
5. Bjørgulv K. Bjåen, "Norske Nammo leverte ammunisjon til Israel under Gaza-krigen", *Vårt Land*, 20 de febrer de 2024, <https://www.vl.no/nyheter/2024/02/20/norske-nammo-leverte-ammunisjon-til-israel-under-gaza-krigen/>
6. "The SIPRI Top 100 arms-producing and military services companies in the world, 2022", *SIPRI*, <https://www.sipri.org/visualizations/2023/sipri-top-100-arms-producing-and-military-services-companies-world-2022>
7. "Elbit Systems", The Database of Israeli Military and Security Export, <https://www.dimse.info/elbit-systems/#r+10562+1+16>
8. "Hermes 450", *Elbit Systems*, <https://elbitsystems.com/product/hermes-450/>
9. "Meet the IDF's newly operational 'Iron Sting' GPS and laser-guided mortar munition", *Forces de Defensa d'Israel*, 16 de novembre de 2023, <https://www.idf.il/en/mini-sites/hamas-israel-war-24/all-articles/meet-the-idf-s-newly-operational-iron-sting-gps-and-laser-guided-mortar-munition/>
10. "Artillery systems", *Elbit Systems*, <https://elbitsystems.com/products/artillery-systems/>

11. Plataforma de Contratación del Sector Público, <https://contrataciondelestado.es/>
12. "Supplier of surveillance equipment for the separation barrier in the West Bank excluded from the Government Pension Fund – Global", *Ministeri de Finances de Noruega*, 3 de setembre de 2009, <https://www.regjeringen.no/en/historical-archive/Stoltenbergs-2nd-Government/Ministry-of-Finance/Nyheter-og-pressemeldinger/pressemeldinger/2009/supplier-of-surveillance-equipment-for-t/id575444/>
13. Vegeu l'històric dels informes d'exportació de material de defensa disponible a: https://comercio.gob.es/ImportacionExportacion/Informes_Estadisticas/Paginas/Historico_Material_Defensa.aspx
14. "Nammo Palencia, clave en el abastecimiento de municiones a las Fuerzas Armadas españolas", *Defensa.com*, 18 de maig de 2023, <https://www.defensa.com/espana/nammo-palencia-clave-fabricacion-abastecimiento-municiones>
15. Vegin-se les fitxes d' Elbit Systems "M201 HE-T 30x173mm" i "M200 TP-T 30x173mm", disponibles, respectivament, a: <https://elbitsystems.com/media/M201-HE-T-30x173mm.pdf> y <https://elbitsystems.com/media/M200-TP-T-30x173mm.pdf>

És molt probable, que aquesta exportació siga de l'empresa d'armes Santa Bàrbara Sistemes, filial a Espanya del gegant estatunidenc General Dynamics, la cinquena companyia d'armes més gran del món segons el SIPRI,¹⁶ i un dels majors subministradors d'armes i municions a Israel. Almenys, estaria relacionada amb el contracte de 172 milions de dòlars per al lliurament de vehicles blindats "lleugers" (30 tones), signat entre les forces armades de Filipines i Elbit Systems, que és amb qui té un acord Santa Bàrbara.¹⁷ El vehicle és una versió adaptada del ASCOD (denominat "Pizarro" a Espanya), que incorpora una torre de comandament i control i un canó de 105 mm. El ASCOD ho produeix Santa Bàrbara a la Fàbrica d'Armes de Trubia, prop d'Oviedo, i la torre i el canó són d'Elbit. El conjunt es denomina "Sabrah" i, segons la promoció utilitzada, té "eficàcia provada en combat".¹⁸ Segons el portal Infodefensa, aquests vehicles "abans d'anar al país insular van passar per Israel, on Elbit va instal·lar els seus sistemes d'armament".¹⁹ En el primer semestre de 2023 s'havien autoritzat 22 llicències a Israel per un valor total de 44.371.000 euros, tot de la categoria 6 ("vehicles terrenys i components"). Segons va assegurar la Secretaria d'Estat de Comerç a El País, al desembre, aquestes autoritzacions eren per a exportar 18 vehicles blindats que serien reexportats per Israel a Filipines.²⁰ Al juliol, 17 blindats es van enviar a Israel, i l'últim al setembre. Tot això és compatible amb les estadístiques de DataComex de la categoria 8710 ("carros i automòbils blindats de combat, fins i tot armats; parts"):

Segons els informes oficials d'exportacions, el 2021 (l'any immediatament posterior a la signatura del contracte d'Elbit) Espanya va enviar a Israel "un vehicle blindat per a reexportació a les FF.AA. de Filipines", computat en la categoria 6 (vehicles) per un valor de 2,4 milions d'euros, una xifra compatible amb el cost d'un Pizarro i gairebé coincident en preu amb l'enviat al setembre. No obstant això, el 2022 el valor d'aquesta mateixa categoria 6 va ser de tot just 9.900 euros, mentre que en la categoria 5, van ser 1,4 milions. Aquesta categoria 5 correspon a "sistemes de direcció de tir", i en el narratiu de les exportacions a Israel s'indica: "parts i peces de vehicles blindats per a reexportació a les FF.AA. de Filipines". El 2021 també es van exportar 237.000 euros de la categoria 5.

Després del 7 d'octubre, resta d'octubre, novembre, gener i febrer, han continuat les exportacions a Israel corresponents a aquesta categoria 8710. Consultant les dades de gener i febrer, apareix el mateix advertiment assenyalant a Filipines com a destí final. Malgrat això, aquest missatge no apareix amb anterioritat a desembre, ni en altres mesos ni en altres anys, ni en relació amb Filipines ni amb cap altre país, a pesar que els exemples d'exportació a Israel, amb una finalitat de reexportació a un tercer país, són nombrosos. Per exemple, l'Índia, Filipines, els EUA i Espanya (devolució) el 2021, o els EUA, Indonèsia i Espanya el 2013. Tot sembla indicar que l'explicació es troba en l'escàndol suscitat de les exportacions de Nammo al novembre, quan el govern espanyol havia assegurat que no s'havien produït exportacions des del 7 d'octubre.²¹ Amb tot, les exportacions d'octubre (65.300 euros) i novembre (698.910 euros) no estan explicades encara.

Segons les dades de DataComex, Espanya ha estat, amb 1,1 milions d'euros, el cinquè país de la UE que més material de la categoria 93 (armes i municions) ha exportat a Israel amb posterioritat al 7 d'octubre. Segons DataComex, Bèlgica, Bulgària, Xipre, Dinamarca, Eslovènia, Estònia, Grècia, Irlanda, Letònia, Lituània, Luxemburg, Malta i Polònia no han exportat res de la categoria 93.

16. "The SIPRI Top 100 arms-producing and military services companies in the world, 2022", *Op. Cit.*
17. Arí Hashomer, "Ejército de Filipinas recibirá tanques ligeros Sabrah de fabricación israelí", *Noticias de Israel*, 23 de desembre de 2021, <https://israelnoticias.com/militar/ejercito-de-filipinas-recibira-tanques-ligeros-sabrah-de-fabricacion-israeli/>
18. Arí Hashomer, "Filipinas adopta el vehículo de mando ASCOD en su ejército", *Noticias de Israel*, 26 de desembre de 2023, <https://israelnoticias.com/militar/filipinas-adopta-el-vehiculo-de-mando-ascod-en-su-ejercito/>
19. "España ha suspendido las autorizaciones de exportación de armas a Israel desde el 7 de octubre", *Infodefensa*, 22 de febrer de 2024, <https://www.infodefensa.com/texto-diario/mostrar/4729628/espana-suspendido-autorizaciones-venta-armas-israel-desde-7-octubre>
20. Miguel González, "La inestabilidad mundial dispara la exportación de armas españolas más del 35%", *El País*, 23 de desembre de 2023, <https://elpais.com/espana/2023-12-23/la-inestabilidad-mundial-dispara-la-exportacion-de-armas-espanolas-mas-del-35.html>

21. Pol Pareja i Olga Rodríguez, *Op. Cit.*

Taula 6. Exportacions espanyoles de material de defensa a Israel 2019- febrer 2024 segons codi Taric 8710

Milers d'euros

2019	2020	2021	2022	2023									2024	
				Total	Gen.	Març	Juny	Jul.	Ag.	Set.	Oct.	Nov.	Gen.	Febr.
40,07	74,60	2.374,55	803,84	4.4824,10	700,00	11,55	7,17	40.969,23	0,21	2.371,68	65,30	698,91	11,57	4,20

Font: Elaboració pròpia a partir de DataComex

Taula 7. Exportacions de material de defensa a Israel de la categoria 93 dels països de la UE (octubre 2023-març 2024)

Milers d'euros

	Octubre '23	Novembre '23	Desembre '23	Gener '24	Febrer '24	Març '24	Total
República Txeca	411,12	566,63	1.088,97		6.266,27	352,43	8.685,42
Romania				1.480,27	1.725,11	2.474,08	5.679,46
Eslovàquia	1.230,16	153,65	863,54	773,19	1.216,37	1.267,64	5.504,55
Itàlia	233,03	437,39	373,82	64,22	158,07	49,31	1.315,84
Espanya		987,00	125,24				1.112,24
Portugal	97,25	209,72	237,38	159,10	156,44	216,86	1.076,73
Croàcia	60,42	45,96	59,20		101,78	66,96	334,32
Àustria			35,37	161,81	6,28	69,86	273,33
Suècia	193,17						193,17
Alemanya	76,95	2,72	12,54	28,04	2,28	11,93	134,46
Països Baixos	70,00	0,18			0,19		70,37
Hongria			9,05			0,01	9,07
França	2,94	0,46				0,12	3,52
Finlàndia		0,05		0,05			0,10
	2.375,04	2.403,75	2.805,11	2.666,68	9.632,79	4.509,21	24.392,58

Font: Elaboració pròpia a partir de DataComex

Amb tot, recordem que aquest codi 93 només aplica a armes i municions, i no al gruix denominat "material de defensa" i es recull en els informes oficials. En el cas d'Alemanya, per exemple, s'estima que va aprovar llicències d'exportació d'armes a Israel valorades en prop de 353 milions de dòlars, mentre que les exportacions per la categoria 93 entre octubre i febrer han sumat a penes 122.530 euros.²²

2.2 IMPORTACIONS D'ESPANYA DES D'ISRAEL, I CONTRACTES DE DEFENSA

Al contrari del que succeeix amb les exportacions, no existeix un informe anual oficial d'importacions per part de la Secretaria d'Estat de Comerç. El Ministeri de Defensa elabora un informe anual titulat "La Indústria de Defensa a Espanya",²³ però en aquest informe solament apareixen els deu països principals de procedència de les importacions a Espanya de cada any. Per exemple, en els informes de 2019, 2018, 2015, 2014 i 2013 Israel no va aparèixer en aquesta llista dels deu principals importadors, per la qual cosa no es coneix la quantitat importada declarada oficialment. El 2021, l'últim informe disponible, Israel va estar situat en la sisena posició, amb 45 milions d'euros o un 1,7% de

les "importacions de defensa", després d'Alemanya (40,5%), França (33,2%), els EUA (6,2%), el Regne Unit (4%) i el Canadà (3,7%).

Segons recull el Diari de Sessions del Congrés dels Diputats del 10 d'abril de 2024, el president Pedro Sánchez va respondre a una interpellació del portaveu d'ERC en el Congrés, Gabriel Rufián, dient: "Quedi's tranquil, que des del 7 d'octubre Espanya no desenvolupa cap operació de compravenda d'armes amb Israel, cap. Això vull que ho tinga vostè clar perquè també ho tinga clar, lògicament, el conjunt de la ciutadania espanyola." Es tractés d'un lapsus o no, no era cert. Òbviament perquè, com vam veure, es van exportar municions al novembre i desembre, però també perquè Espanya no ha deixat d'adquirir armament de les empreses israelianes com havia fet abans del 7 d'octubre. La Secretaria d'Estat de Comerç va reconèixer al febrer a eldiario.es que les importacions no s'han suspès.²⁴

L'article 6.3 del Tractat de Comerç d'Armes especifica que:

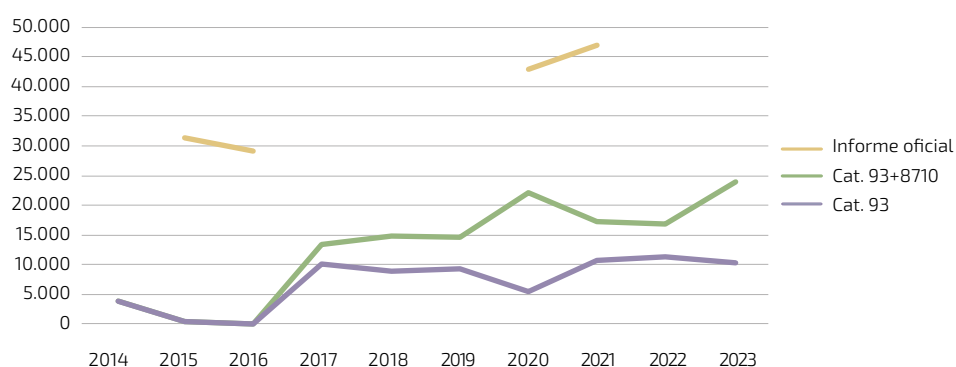
"Un Estat part no autoritzarà cap transferència d'armes convencionals compreses en l'article 2, paràgraf 1, ni d'elements compresos en l'article 3 o l'article 4, si en el moment de l'autorització té coneixement que les armes o els elements podrien utilitzar-se per a cometre genocidi, crims de lesa

22. Lara Jakes, "For Many Western Allies, Sending Weapons to Israel Gets Dicey", *The New York Times*, 13 d'abril de 2024, <https://www.nytimes.com/2024/04/13/world/europe/israel-weapons-sales-genocide.html>

23. *La Industria de Defensa en España. Informe 2021*, Ministerio de Defensa, maig de 2023, <https://publicaciones.defensa.gob.es/la-industria-de-defensa-en-espana-informe-2021-libros-ibd.html>

24. Pol Pareja i Olga Rodríguez, *Op. Cit.*

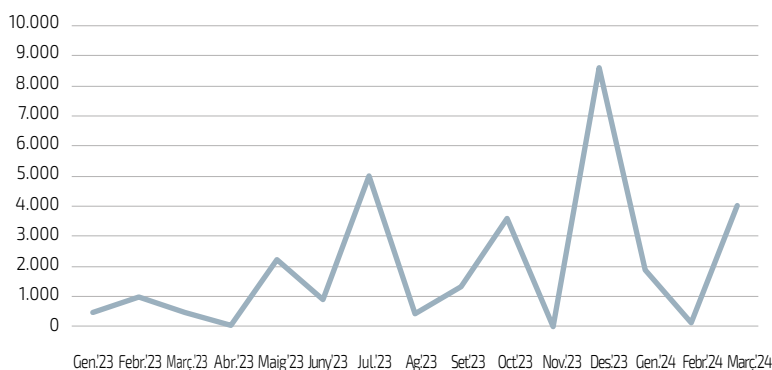
Gràfic 5. Importacions per part d'Espanya de material de defensa d'Israel 2014-2023

Font: Elaboració pròpia a partir de DataComex i informes oficials "La industria de Defensa en España" del Ministeri de Defensa, <https://publicaciones.defensa.gob.es/la-industria-de-defensa-en-espana-informe-2021-libros-ibd.html>

Milers d'euros

Gràfic 6. Importacions per part d'Espanya de material de defensa d'Israel gener 2023 - març de 2024, conjunt de les categories 93 i 8710

Font: Elaboració pròpia a partir de DataComex

Milers d'euros

humanitat, infraccions greus dels Convenis de Ginebra de 1949, atacs dirigits contra béns de caràcter civil o persones civils protegides com a tals, o altres crims de guerra tipificats en els acords internacionals en els quals siga part."²⁵

En l'article 2, es detalla que: "A l'efecte del present Tractat, les activitats de comerç internacional abastaran l'exportació, la importació, el trànsit, el transbord i el correatge, denominades, d'ara endavant, 'transferències'."

El Tractat de Comerç d'Armes forma part de la legislació espanyola i, a hores d'ara, fins als EUA ha reco-

negut que és "raonable avaluar" que Israel ha violat el dret internacional a Gaza.²⁶

Amb tot, les estadístiques d'importacions poden donar una percepció equivocada del volum econòmic real d'armes israelianes, adquirides per Espanya. D'una banda, cal recordar que DataComex només recull en el codi 93 una petita part del "material de defensa". Per l'altra banda, bona part d'aquests productes es fabriquen a Espanya, per part de filials d'empreses israelianes, o d'altres empreses que els produeixen a través d'un acord de transferència de

25. *Tratado sobre el Comercio de Armas*, Naciones Unidas, <https://thearmstradetreaty.org/hyper-images/file/TratadosobreelComerciodeArmas/TratadosobreelComerciodeArmas.pdf?templateId=137280>

26. Antònia Crespí Ferrer, "EEUU concluye que Israel ha podido violar el derecho internacional en Gaza, pero mantiene el flujo de armas", *eldiario.es*, 10 de maig de 2024, https://www.eldiario.es/internacional/estados-unidos-asegura-israel-armas-estadounidenses-forma-inconsistente-derecho-internacional_1_11358573.html

tecnologia de les empreses israelianes. Per això, existeix una gran diferència entre els volums de "importacions" i "adquisicions" d'armes israelianes.

Espanya ha continuat adjudicant contractes a empreses militars israelianes, a les seues filials a Espanya o a altres empreses espanyoles, que fabriquen productes israelians amb acord de transferència de tecnologia. En l'annex 3 figura una selecció dels contractes adjudicats després del 7 d'octubre de 2023.

Les empreses adjudicatàries són, entre altres, Elbit Systems i Rafael (PAP Tecnos és la seua filial a Espanya), respectivament, la primera i tercera empreses israelianes i la 24a i 42a del món per volum de vendes d'armament.²⁷ Rafael és una empresa pública israeliana i Elbit, encara que privada, té un vincle estretíssim i altament estratègic amb les forces armades d'Israel. Aquestes dues empreses són les més lucrades per les operacions militars a la Franja de Gaza on han provat i utilitzat sovint els mateixos productes que ofereixen a les forces armades espanyoles. Aquests contractes també mostren la dependència d'aquestes empreses. D'una banda, si es van adquirir productes específics d'aquestes empreses, són elles mateixes les qui es troben més ben posicionades (potser sense alternativa) per a realitzar el manteniment i la modernització a estàndards més elevats. Així apareix reflectida en la motivació per a l'adjudicació. Per l'altre, confiar les comunicacions, també les sensibles, i els productes estratègics a les empreses israelianes, coarta les opcions de dir "no" a Israel en moments com l'actual, limitant la sobirania.

27. "The SIPRI Top 100 arms-producing and military services companies in the world, 2022", *Op. Cit.*

La llista de l'annex 3 no és exhaustiva. A més, també caldria considerar altres adjudicacions a empreses fortament involucrades en l'operació militar en curs a Gaza. Destaca, per preocupant, Palantir Technologies Inc, la filial del qual a Espanya, Palantir Technologies Spain, va ser l'adjudicatària el 10 d'octubre de 2023 (formalitzat el 6 de novembre) d'un contracte per a "una solució de fusió i anàlisi d'intel·ligència en l'àmbit del Sistema d'Intel·ligència de les Forces Armades", amb un pressupost base de licitació de 20.013.400 euros i valor estimat del contracte (sense impostos) de 16.540.000 euros, segons informa la Plataforma de Contractació del Sector Públic. Palantir té capital israeliana i relacions "especials" amb el seu aparell militar. Les dues principals propietàries, a part del magnat Peter Thiel, són Vanguard i Blackrock. Palantir proporciona models d'intel·ligència artificial per a aplicacions militars, i va signar una "associació estratègica" amb el Ministeri de Defensa d'Israel per a subministrar tecnologia de suport en les seues "missions de guerra".²⁸ Segons Josh Harris, el seu vicepresident: "Aquesta associació estratègica té com a objectiu ajudar significativament al Ministeri de Defensa israelià a abordar la situació actual a Israel". Segons el CEO de Palantir, Alex Karp, els seus productes han experimentat una "gran demanda" a Israel des del 7 d'octubre.²⁹ Karp ha fet gala d'una defensa grotesca de l'actuació de l'exèrcit d'Israel a Gaza, fins al punt de perdre empleats per aquesta raó: "estic summament orgullós que després del 7 d'octubre, en unes setmanes, estiguem en el terreny i participem en operacions crucials a Israel".³⁰

28. Marissa Newman, "Thiel's Palantir, Israel Agree Strategic Partnership for Battle Tech", *Bloomberg*, 12 de gener de 2024, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2024-01-12/palantir-israel-agree-to-strategic-partnership-for-battle-tech?leadSource=uverify%20wall>

29. Marissa Newman, "Palantir Supplying Israel With New Tools Since Hamas War Started", *Bloomberg*, 10 de gener de 2024, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2024-01-10/palantir-supplying-israel-with-new-tools-since-hamas-war-started>

30. Alex Koller, "Palantir CEO says his outspoken pro-Israel views have caused employees to leave company", *CNBC*, 13 de març de 2024, <https://www.cnbc.com/2024/03/13/palantir-ceo-says-outspoken-pro-israel-views-led-employees-to-leave-.html>

3. REGULACIÓ LEGAL I POLÍTICA DE CONTROL DE LES TRANSFERÈNCIES DE MATERIAL DE DEFENSA

3.1 LA POLÍTICA DE FOMENT DE LES EXPORTACIONS DE MATERIAL DE DEFENSA: EL SUPORT FINANCER ESTATAL

Els diferents governs espanyols han mantingut una activa política de foment de les exportacions de material de defensa.³¹ En la seua compareixença a la Comissió de Defensa del Congrés dels Diputats de 19 de març de 2024, la secretària d'Estat de Comerç, Xiana Margarida Méndez Bértolo, va esmentar alguns elements d'aquesta política.³²

Va alludir a la participació en fires del sector de la defensa internacionals, a través de l'entitat pública empresarial ICEX España Exportació i Inversions; en-

tre elles la Fira Internacional de Defensa i Seguretat d'Espanya, FEINDEF. Així com al paper que exerceix l'Oficina de Suport Exterior del Ministeri de Defensa a la promoció de l'exportació, la visibilitat i l'obertura als mercats internacionals de la indústria de defensa, a més d'encarregar-se de la negociació dels acords govern a govern.

Cal destacar-se l'esment especial als instruments financers que l'Estat posa a la disposició de la indústria de defensa, afirmant expressament que "Amb càrrec a instruments com CESCE o com Supercari, aprovem moltes operacions de finançament en suport a la indústria de defensa a l'any".

La Companyia Espanyola d'Assegurances de Crèdit a l'Exportació, S. a., Companyia d'Assegurances i Reassegurances, Societat Mercantil Estatal (CESCE) és una empresa el capital de la qual està en un 50,25% en mans de l'Estat espanyol. La resta d'accionistes són: el Grup Santander (23,88%), el Grup BBVA (13,6%), altres bancs (5,67%) i companyies d'assegurances (3,9%).³³

31. Per a una visió de conjunt d'aquesta política, vegeu el capítol "La política governamental de fomento de las exportaciones de armamento", Tica Font i Eduardo Melero (coords.): *Armas, negocio, política y opacidad. Exportaciones españolas de armamento 2005-2007*, Icaria, Barcelona, 2020, pàgs. 107-126.

32. Diario de Sesiones del Congreso de los Diputados, XV Legislatura, Comisiones, Defensa, 19 de març de 2024, pàgs. 16 i 17.

33. <https://www.cesce.es/es/corporativo/quienes-somos>

El denominat "finançament Supercari" s'utilitza com un mecanisme per afavorir les exportacions de material de defensa i de productes i tecnologies de doble ús. Aquesta forma de finançament permet l'aplicació de dos instruments simultàniament. El primer instrument, és una assegurança de crèdit que atorga CESCE, a través del qual l'Estat assumeix fins al 99% dels riscos polítics o comercials de l'operació. Existeixen dues modalitats d'assegurança: 1) el denominat "Crèdit Comprador" que assegura a entitats financeres el risc d'impagament de crèdits atorgats a deutors estrangers,³⁴ i 2) el denominat "crèdit subministrador" que assegura a l'empresa exportadora espanyola el risc d'impagament o de resolució del contracte per part del seu client estranger.³⁵ La cobertura pot aconseguir el 100% de l'operació, enfront del 85% habitual en altres operacions d'exportació. D'altra banda, s'utilitza l'instrument denominat conveni d'ajust recíproc d'interessos (CARI), amb el qual s'incentiva la concessió, per part de les entitats finançadores privades, de crèdits a l'exportació a llarg termini i a tipus d'interès fixos mínims.³⁶ El Conveni CARI se subscriu amb l'Institut de Crèdit Oficial (ICO). L'ICO té és una entitat pública empresarial adscrita al Ministeri d'Economia, Comerç i Empresa, a través de la Secretaria d'Estat d'Economia i Suport a l'Empresa; té naturalesa jurídica d'entitat de crèdit i la consideració d'Agència Financera de l'Estat.³⁷ A través del finançament Supercari, l'Estat espanyol assumeix el risc de les operacions de material de defensa i de productes i de tecnologies de doble ús cobertes per aquest instrument.

Tota aquesta política de foment de les exportacions roman oculta a l'opinió pública. I no s'esmenta en cap apartat de les "Estadístiques espanyoles d'exportació de material de defensa, d'un altre material i de productes i tecnologies de doble ús".

3.2 ACTUALITAT DEL MARC LEGISLATIU SOBRE EL COMERÇ D'ARMES A ESPANYA

L'última modificació del Reglament de control del comerç exterior de material de defensa, d'un altre mate-

rial i de productes i tecnologies de doble ús, s'ha dut a terme a través de l'Ordre ICT/534/2023, de 26 de maig (BOE de 31 de maig de 2023).

Es van modificar els annexos I.1, III.2 i III.5 del Reglament. De manera que es va reformar el títol de les categories genèriques del material de defensa (annex I.1), es va canviar el títol de l'annex referit a les armes de foc (annex III.2), i es va modificar el títol relatiu als productes de doble ús no sotmesos a autorització segons la normativa de la Unió Europea, incloent-hi productes relacionats amb les computadores quàntiques (annex III.5).

Anteriorment, també s'havia modificat el Reglament per mitjà del Reial decret 414/2022 (BOE de 25 de juny de 2022). Les reformes més importants s'indiquen a continuació;

1. S'incorpora el contingut de l'Acord entre el Regne d'Espanya, la República Federal d'Alemanya i la República Francesa, relatiu als controls d'exportació en l'àmbit de la defensa, realitzat a París el 17 de setembre de 2021. De manera que es faciliten les exportacions a tercers països de: 1) armament produït en el marc de programes intergovernamentals de defensa i els seus subsistemes, i 2) productes vinculats a la defensa procedents de projectes de cooperació industrial, en el marc del reforç de la integració de les seues indústries de defensa (vegeu el nou article 30 del Reglament).

2. També es crea una nova Llicència General aplicable a Transferències Intracomunitàries de Material de Defensa referida als programes finançats pel Fons Europeu de Defensa (nou article 28.4 del Reglament).

3. Es fa remissió al nou reglament de la UE sobre productes i tecnologies de doble ús: el Reglament (UE) 2021/821 del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de maig de 2021, pel qual s'estableix un règim de la Unió de control de les exportacions, el corretatge, l'assistència tècnica, el trànsit i la transferència de productes de doble ús.

4. Es modifica la regulació dels trànsits (nou article 10 del Reglament).

5. I, finalment, es modifica la composició de la Junta Interministerial Reguladora del Comerç Exterior de Material de Defensa i de Doble Ús (JIMDDU) en funció de la nova estructura orgànica dels ministeris (nou article 17.1 del Reglament).

L'any 2022 es va posar en marxa l'instrument de verificació *ex post* introduït pel Reial decret 494/2020, de 28 d'abril. Aquest Reial decret va establir un nou

34. CESCE, Compañía de seguros por cuenta propia y del Estado, <https://www.cesce.es/es/w/cuenta-del-estado/entidades-financieras/credito-comprador>.

35. CESCE, Compañía de seguros por cuenta propia y del Estado, <https://www.cesce.es/es/w/cuenta-del-estado/empresas/credito-suministrador>.

36. Sobre el sistema de finançament Supercari, vegeu la Resolució de 27 de febrer de 2019, aprobada por la Comisión Mixta para las Relaciones con el Tribunal de Cuentas, en relación con el Informe de fiscalización del Fondo de Reserva de los Riesgos de Internacionalización, ejercicio 2017, BOE de 30 d'abril de 2019, pàg. 46101.

37. Instituto de Crédito Oficial, ICO, https://www.ico.es/web/guest/quienes_somos_ico/que_es_el_ico. I artículo 1 del Real Decreto 706/1999, de 30 de abril, de adaptación del Instituto de Crédito Oficial a la Ley 6/1997, de 14 de abril, de organización y funcionamiento de la Administración General del Estado y de aprobación de sus Estatutos.

document de control, el "certificat d'últim destí de control *ex post*", que inclou una clàusula de verificació en destí. Això permet la possibilitat de dur a terme inspeccions sobre el terreny per comprovar-ne que el material de defensa es dedica a l'ús per al qual va ser exportat. En aquest certificat, també es pot incloure el compromís que no s'utilitzarà el producte fora del territori del país importador. La decisió d'exigir aquests mecanismes de verificació *ex post* queda en mans de la JIMDDU, que decideix amb total discrecionalitat. Segons la Secretaria d'Estat de Comerç, el 2022 es va exigir el certificat d'últim destí *ex post* en nou llicències d'exportació a set països i el 2023 en setze operacions a onze països, en altres vuit casos més les empreses van aportar, de manera voluntària, certificats amb verificació *ex post*.³⁸

3.3 SOBRE LA IL·LEGALITAT DE LES EXPORTACIONS DE MATERIAL DE DEFENSA A ISRAEL I LES POSSIBILITATS D'ESTABLIR UN EMBARGAMENT D'ARMES

Des d'octubre de 2023, cal presumir que les exportacions de material de defensa a Israel són contràries a la llei. En general, la normativa que regula les exportacions d'armament, no estableix unes prohibicions clares sinó, més aviat, l'obligació de tindre en compte diferents qüestions: el respecte dels drets humans, la situació interna del país de destinació, l'existència de conflictes armats,... A causa de l'extraordinària gravetat de la resposta militar d'Israel als atacs terroristes de Hamàs del 7 d'octubre, cal considerar que s'estan incomplint els criteris, legalment establerts, per a autoritzar exportacions d'armament a Israel.

En qualsevol cas, és evident que aquestes exportacions són contràries al Tractat sobre el Comerç d'Armes. Aquest Tractat sí que estableix algunes prohibicions clares a les exportacions d'armament en supòsits especialment greus (article 6). Així, segons l'article 6.3 d'aquest tractat: "Un Estat part no autoritzarà cap transferència d'armes convencionals [...], si en el moment de l'autorització té coneixement que les armes o els elements podrien utilitzar-se per a cometre genocidi, crims de lesa humanitat, infraccions greus dels Convenis de Ginebra de 1949, atacs dirigits contra béns de caràcter civil o persones civils protegides, o altres crims de guerra tipificats en els acords internacionals en els quals siga part".

Resulta evident que hauria d'aplicar-se aquesta prohibició a les exportacions d'armament a Israel. La Cort Internacional de Justícia encara no s'ha pronunciat sobre si Israel està cometent un genocidi a Gaza. En qualsevol cas, l'article 6.3 del Tractat sobre el Comerç

d'Armes també inclou crims de lesa humanitat i crims de guerra. Entre els crims de lesa humanitat, es troba l'assassinat quan es cometa com a part d'un atac generalitzat o sistemàtic contra una població civil.³⁹ Tenen la consideració de crims de guerra, entre altres, dirigir intencionalment atacs contra la població civil o dirigir intencionalment atacs contra béns civils.⁴⁰

L'Informe de la Relatora Especial sobre la Situació dels Drets Humans en els Territoris Palestins Ocupats des de 1967, Francesca Albanese, es titula "Anatomia d'un genocidi".⁴¹ La Relatora Especial considera que existeixen "motius raonables per a creure" que Israel ha comès actes de genocidi contra palestins a Gaza (apartat 93). Entre les actuacions que recull l'informe es poden esmentar: atacs indiscriminats a la població (apartat 25), mort per inanició (apartat 26), turments infligits a nens de totes les edats (apartat 33), destrucció o mal greu de la major part de les infraestructures vitals (apartat 35), l'abolició de fet de la distinció entre objectius civils i militars (apartat 67) i els atacs sistemàtics contra les instal·lacions i el personal mèdic (apartat 87). Encara que la Relatora Especial realitza el seu informe des de la perspectiva del crim de genocidi, aquestes actuacions també impliquen la comissió de crims de lesa humanitat o de crims de guerra. Una de les recomanacions de la Relatora Especial als països membres de Nacions Unides és establir immediatament un embargament d'armes sobre Israel (apartat 97.a).

El 20 de maig de 2024, el fiscal de la Cort Penal Internacional, Karim A.A. Khan, ha presentat sol·licitud d'ordres d'arrest contra el Primer Ministre d'Israel, Benjamin Netanyahu, i contra el ministre de Defensa d'Israel, Yoav Gallant, per crims de lesa humanitat i crims de guerra.⁴² Els crims de lesa humanitat que s'imputen són: extermini i assassinat [article 7.1, apartats a) i b) de l'Estatut de la Cort Penal Internacional], la persecució d'un grup o collectivitat amb identitat pròpia [article 7.1.h)] i altres actes inhumans [article 7.1.k)]; tots ells com a part d'un atac generalitzat o sistemàtic contra la població civil. Els crims de guerra que s'atribueixen són: fer patir intencionalment fam a la població civil com a mètode de fer la guerra [article 8.2.b.xxv)], causar deliberadament grans sofriments o atemptar greument contra la integritat física o la salut [article 8.2.a.iii)], tracte cruel [article 8.2.c.i)], homicidi intencional [article 8.2.a.i)], assassinat [ar-

38. Diario de Sesiones del Congreso de los Diputados, XV Legislatura, Comisiones, Defensa, 19 de març de 2024, pàgs. 14-15.

39. Artículo 7.1 del Estatuto de Roma de la Corte Penal Internacional.

40. Artículo 8.2 del Estatuto de Roma de la Corte Penal Internacional.

41. "Anatomy of a Genocide. Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Palestinian territories occupied since 1967, Francesca Albanese", de 25 de març de 2024, document A/HCR/55/73 (versió anticipada sense revisar).

42. Declaració del fiscal del Tribunal Penal Internacional Karim A.A. Khan KC "Applications for arrest warrants in the situation in the State of Palestine", 20 de maig de 2024, <https://www.icc-cpi.int/news/statement-icc-prosecutor-karim-aa-khan-kc-applications-arrest-warrants-situation-state>

ticle 8.2.c.i)], dirigir intencionalment atacs contra una població civil [article 8.2.b.i) i article 8.2.e.i)].

A causa de la política governamental d'opacitat en matèria de comerç d'armament, no sabem si les autoritats espanyoles estan aplicant l'article 6.3 del Tractat sobre el Comerç d'Armes. Com ja s'ha posat de manifest en aquest informe, s'han produït operacions d'exportació de material de defensa a Israel amb base a autoritzacions d'exportació atorgades abans del 7 d'octubre de 2023. En sentit literal, l'article 6.3 del Tractat, només fa referència a l'atorgament d'autoritzacions. No obstant això, tenint en compte la finalitat d'aquesta norma, s'ha d'interpretar en el sentit que imposa la revocació, o almenys la suspensió, de les autoritzacions administratives d'exportació a Israel que estigueren en vigor.

També es pot entendre, que el Govern espanyol està incomplint el Conveni per a la prevenció i la sanció del delict de genocidi. Aquest tractat internacional imposa l'obligació de prevenir el genocidi (article I). En qualsevol cas, l'obligació de prevenir el genocidi ha de posar-se en connexió amb l'article 6.3 del Tractat sobre el Comerç d'Armes.

A la Unió Europea, també cal tindre en compte la Posició Comuna 2008/944/PESC del Consell, de 8 de desembre de 2008, per la qual es defineixen les normes comunes que regeixen el control de les exportacions de tecnologia i equips militars únicament s'aplica a les exportacions d'armament. Aquesta Posició Comuna estableix vuit criteris que els Estats de la Unió Europea han de tindre en compte per a atorgar o denegar les autoritzacions d'exportació de material de defensa.

La Posició Comuna no estableix prohibicions clares a l'exportació d'armament, excepte quan Nacions Unides o la Unió Europea han establert un embargament d'armes (criteri 1). Els altres criteris reconeixen un cert marge d'interpretació a les autoritats nacionals en aplicar la Posició Comuna. Les autoritats nacionals hauran de tindre en compte i ponderar diferents circumstàncies a l'hora d'autoritzar o denegar les exportacions de material de defensa. No obstant això, per "l'aclaparadora naturalesa i escala de l'assalt d'Israel a Gaza" es pot presumir que s'estan incomplint alguns dels criteris de la Posició Comuna.⁴³

En el cas de les exportacions d'armament a Israel, els criteris que es pot entendre que s'estan incomplint són: Respecte dels drets humans al país de destinació

final i respecte del Dret internacional humanitari per part d'aquest país (criteri 2); Situació interna del país de destinació final, en relació a l'existència de tensions o conflictes armats (criteri 3); Manteniment de la pau, la seguretat i l'estabilitat regionals (criteri 4); i Comportament del país comprador enfront de la comunitat internacional, especialment pel que fa a la seua actitud enfront del terrorisme, la naturalesa de les seues aliances i el respecte del Dret internacional (criteri 6). Les autoritats espanyoles estan realitzant una interpretació molt poc exigent d'aquests criteris en relació amb les autoritzacions d'exportació concedides abans de 7 d'octubre de 2023. Com s'analitza a continuació, la legislació espanyola permet que aquestes autoritzacions siguen suspeses o revocades.

La Llei 53/2007, de 28 de desembre, sobre el control del comerç exterior de material de defensa i de doble ús, no preveu la possibilitat d'adoptar un embargament d'armament. Entenent que un embargament és una prohibició general que afecta a totes les exportacions de material de defensa a un determinat país, prohibició que, en principi, seria acordada pel Govern. Això no significa que no puga acordar-se a Espanya un embargament d'armament a Israel, però haurà de fer-se per mitjà d'una norma amb rang de llei (una llei aprovada per les Corts Generals o un decret llei dictat pel Govern i convalidat pel Congrés dels Diputats).⁴⁴

Per contra, la Llei 53/2007, sí que reconeix expressament la possibilitat de denegar, suspendre o revocar les autoritzacions d'exportació de material de defensa (article 8). Aquestes decisions s'adoptaran per la Secretaria d'Estat de Comerç, previ informe favorable de la Junta Interministerial Reguladora del Comerç Exterior de Material de Defensa i de Doble Ús, després de seguir un previ procediment administratiu.

El 23 de febrer de 2024, la Comunitat Palestina de Catalunya va presentar una sol·licitud davant la Secretaria d'Estat de Comerç perquè s'incoara un procediment de revocació de totes les autoritzacions vigents de material de defensa i doble ús la destinació o l'origen del qual fos l'Estat d'Israel, incloent-hi tant autoritzacions d'exportació com autoritzacions d'importació. Aquesta sol·licitud es va presentar en base a l'article 8 de la Llei 53/2007. Davant la falta de resposta de la Secretaria d'Estat de Comerç, el 31 de maig de 2024, la Comunitat Palestina de Catalunya va interposar un recurs contenciós administratiu davant l'Audiència Nacional.

43. L'expressió entre cometes és de la Relatora Especial sobre la Situació dels Drets Humans en els Territoris Palestins Ocupats des de 1967, Francesca Albanese, vegeu l'apartat 93 del seu informe de 25 de març de 2024, citat anteriorment.

44. Eduardo Melero Alonso: "Medidas legales que se pueden adoptar en relación con el comercio de armamento a Israel", *mientrastanto.e*, número 232, març de 2024. <https://mientrastanto.org/232/notas/medidas-legales-que-se-pueden-adoptar-en-relacion-con-el-comercio-de-armamento-a-israel/>

No és clara la posició que està mantenint el Govern en relació amb les exportacions d'armament a Israel. El 12 de febrer de 2024, el Ministeri d'Afers Exteriors, Unió Europea i Cooperació va emetre el següent comunicat: "Davant les informacions aparegudes en alguns mitjans de comunicació, el Ministeri d'Afers Exteriors, Unió Europea i Cooperació informa que des del 7 d'octubre de 2023 no s'ha autoritzat cap operació de venda d'armament a Israel".⁴⁵ Sembla, per tant, que no s'han atorgat noves autoritzacions d'exportació de material de defensa amb destinació a Israel des d'octubre de 2023.⁴⁶

Però, no s'haurien suspès o revocat les autoritzacions en vigor, concedides amb anterioritat al 7 d'octubre de 2023, atorgant així prioritat a la seguretat jurídica de les empreses exportadores d'armament i del Govern israelià, enfront de la protecció dels drets humans de la població palestina. El Govern espanyol, no ha estat clar, sobre si ha suspès o revocat autoritzacions en vigor i, fins i tot, s'ha negat a respondre a les sol·licituds d'accés a la informació pública sobre aquest tema.⁴⁷ Prova que no s'han suspès, o revocat, les autoritzacions d'exportació d'armament concedides abans del 7 d'octubre de 2023, és el fet que, segons la base de dades oficial DataComex, el novembre de 2023 es va exportar material de defensa a Israel per valor de 987.000 euros. En concret, es tractava de material corresponent a la categoria 9306 "Bombes, granades, torpedes, mines, míssils, cartutxos i altres municions i projectils, i les seues parts, incloses les postes, perdigons i tacs per a cartutxos"; dins de la subcategoria 9306303000 que es refereix a cartutxos i les seues parts desti-

nats a armes de guerra. Es tractaria de municions fabricades per l'empresa Nammo Palència.⁴⁸

D'aquesta manera, el Govern també fa prevaldre la seguretat jurídica per a les empreses exportadores d'armament al no suspendre ni revocar les autoritzacions d'exportació a Israel, enfront del compliment del Tractat sobre el Comerç d'Armes o de la Posició Comuna 2008/944/PESC de la Unió Europea. Aquesta decisió és coherent amb la política governamental de foment de les exportacions de material de defensa que han mantingut i mantenen els governs espanyols.

3.4 LES IMPORTACIONS D'ARMAMENT ISRAELIÀ I EL SEU TRACTAMENT PER LA LEGISLACIÓ

L'agressió militar d'Israel sobre Gaza posa de manifest la rellevància de les importacions en el manteniment de la pau i la seguretat. Les compres del Govern espanyol de material de defensa israelià són molt més importants, tan quantitativament com qualitativament, que les exportacions d'armament amb destinació a Israel. Les adquisicions d'armament israelià fomenten la viabilitat de la indústria de defensa d'aquest país i també afavoreixen la militarització i l'ocupació militar de Palestina.⁴⁹

No sols les exportacions de material de defensa requereixen una autorització administrativa, també les importacions de material de defensa que s'inclouen en la Llista d'Armes de Guerra.⁵⁰ Per tant, les importacions de material de defensa israelià han de comptar amb una autorització administrativa atorgada per la Secretaria d'Estat de Comerç, previ informe favorable de la JIMDDU.

Autoritzant les importacions, les autoritats nacionals disposen d'un ampli marge de llibertat. Això és pel fet que els criteris establerts legalment s'apliquen, amb caràcter general, únicament a les exportacions de material de defensa. Així succeeix amb els criteris que recull la Posició Comuna 2008/944/PESC de la Unió Europea.

Quant a la legislació espanyola, l'únic criteri aplicable a les importacions és que "es contravinguen els interessos generals de la defensa nacional i de la política exterior de l'Estat".⁵¹ Aquest criteri atorga un ampli

45. Ministerio de Asuntos Exteriores, Comunicado sobre la venta de armamento a Israel, 12 de febrer de 2024 https://www.exteriores.gob.es/es/Comunicacion/Comunicados/Paginas/2024_COMUNICADOS/20240212_COMU006.aspx

46. Crida l'atenció que que no s'hagi pronunciat el Ministeri d'Economia, Comerç i Empresa, que és el departament competent ja que la Secretaria d'Estat de Comerç és l'òrgan administratiu competent per a concedir les autoritzacions d'exportació de material de defensa. La competència de la Secretaria d'Estat de Comerç per a atorgar autoritzacions d'exportació de material de defensa es recull en l'article 5 del Real Decreto 679/2014, de 1 de agosto, por el que se aprueba el Reglamento de control del comercio exterior de material de defensa, de otro material y de productos y tecnologías de doble uso.

47. Per Resolució de 18 de febrer de 2024, la Direcció General de Política Comercial del Ministeri d'Economia, Comerç i Empresa es va negar a contestar a la pregunta sobre si el Govern espanyol, el Ministeri d'Economia, Comerç i Empresa, la Secretaria d'Estat de Comerç o qualsevol altra autoritat espanyola ha acordat la suspensió temporal de les autoritzacions d'exportació de material de defensa amb destinació a Israel (resolució de la sol·licitud d'informació número 00001-00085969). Per Resolució d'11 d'abril de 2024, la Direcció General de Política Comercial es va negar a contestar a la pregunta sobre si la Secretaria d'Estat de Comerç, o la Subdirecció General de Comerç Internacional de Material de Defensa i Doble Ús, han iniciat algun procediment administratiu per a suspendre o revocar les autoritzacions d'exportació de material de defensa vigents amb destinació a Israel (resolució de la sol·licitud d'informació número 00001-00088110). Totes dues preguntes es van formular amb base en la Ley 19/2013, de 9 de diciembre, de transparencia, acceso a la información pública y buen gobierno.

48. Alejandro Pozo Marín: "¿Dijo la verdad el ministro Albares sobre las ventas de armas a Israel?", *elDiario.es*, 12 de febrer de 2024, https://www.eldiario.es/internacional/dijo-ministro-albares-ventas-armas-israel_129_10916558.html.

49. Alejandro Pozo Marín: *¿Quién arma a Israel? El embargo por imperativo moral y legal*, Icaria, Barcelona, 2024, pàg. 27.

50. Artículo 2.1.a).3.º y Anexo III.1 del Real Decreto 679/2014.

51. Artículo 8.1.b) de la Ley 53/2007, de 28 de diciembre, sobre el control del comercio exterior de material de defensa y de doble uso.

marge de discrecionalitat a l'administració a l'hora d'atorgar o denegar les autoritzacions d'importació de material de defensa. De manera que el Govern és pràcticament lliure a l'hora d'adoptar decisions en aquesta matèria.

La legislació tampoc obliga a publicar les dades de les importacions de material de defensa.⁵² De fet, les "Estadístiques espanyoles d'exportació de material de defensa, d'un altre material i de productes i tecnologies de doble ús" elaborades per la Secretaria d'Estat de Comerç no recullen cap informació sobre les importacions d'armament del Govern espanyol.

Per tant, la normativa vigent és molt poc exigent en relació amb el control de les importacions de material de defensa. En aquesta qüestió, la legislació és manifestament millorable. La regulació del comerç d'armament té entre els seus objectius el respecte dels drets humans, la prevenció dels conflictes armats i la promoció de la pau i la seguretat. Aquests objectius no sols es poden aconseguir a través del control de les exportacions d'armament, sinó també, per mitjà del control de les importacions de material de defensa. Per això, hauria d'establir-se algun supòsit en el qual es prohibiria la importació d'armament en determinades circumstàncies. Per exemple, que es prohibiren les importacions de material de defensa fabricat en països que han comés genocidi, crims de lesa humanitat o han comés crims de guerra atacant a persones civils o a béns de caràcter civil.

3.5 PROPOSTES DE MODIFICACIÓ DE LA NORMATIVA ESPANYOLA DE CONTROL DEL COMERÇ D'ARMAMENT

1. Incloure expressament en la Llei 53/2007, de 28 de desembre, sobre el control del comerç exterior de material de defensa i de doble ús, la possibilitat que

52. L'article 16 de la Llei 53/2007 únicament obliga el Govern a enviar al Congrés dels Diputats informació sobre les exportacions de material de defensa i de doble ús.

el Govern acorde un embargament de les exportacions d'armament a un determinat país. L'embargament tindria caràcter general, aplicant-se tant a les autoritzacions d'exportació en vigor, com a les sol·licituds d'exportació. Hauria de poder aplicar-se al material de defensa, als productes i tecnologies de doble ús, o al material policial i antidisturbis. Incloent no sols l'exportació, sinó l'assessorament tècnic, el correatge o el finançament d'aquestes activitats. També s'hauria d'incloure la possibilitat que l'embargament afecte les importacions d'armament d'aquest país. La competència per a imposar l'embargament li correspondria al Govern. Tot i que també podria plantejar-se, la possibilitat que el Congrés dels Diputats l'acordara per majoria simple.

2. Millorar el contingut dels documents de control que han d'emplenar les autoritats del país de destinació de l'exportació d'armament. En aquest sentit, hauria de generalitzar-se la utilització de clàusules de no re-exportació.⁵³ Per, d'aquesta manera, intentar impedir que l'armament arribi a països no desitjats.

3. Establir una regulació més restrictiva de les importacions de material de defensa en la Llei 53/2007, per a limitar l'enorme llibertat de la qual disposa el Govern en aquesta matèria. En aquest sentit, un primer pas seria prohibir legalment, que el Govern espanyol adquireixi material de defensa de països que han comés genocidi, crims de lesa humanitat o han atacat a persones civils o a béns de caràcter civil, en línia amb el que s'estableix en l'article 6.3 del Tractat sobre el Comerç d'Armes.

53. Un exemple d'aquesta mena de clàusules és: "Los productos especificados en la sección B, no serán reexportados o revendidos o transferidos, ni temporalmente ni definitivamente, sin el previo consentimiento de las autoridades de [...]". Aquesta clàusula es recull en el model reglamentari de Certificat d'últim destí que emplena el Ministeri de Defensa espanyol en les importacions de material de defensa que tenen com a destí el territori espanyol (vegeu l'Anexo VI.18 del Real Decreto 679/2014, de 1 de agosto, por el que se aprueba el Reglamento de control del comercio exterior de material de defensa, de otro material y de productos y tecnologías de doble uso). Tingui's en compte que aquest model no és el que han d'emplenar les autoritats dels països de destinació de les exportacions espanyoles.

4. CONCLUSIONS

Entre gener de 2022 i juny de 2023, les exportacions d'armes espanyoles van aconseguir la quantia de 5.845 milions d'euros la qual cosa, segons el SIPRI, situa a Espanya entre l'octava (2022) i la novena posició (2023) en el rànquing mundial d'exportadors d'armament, exportant material de defensa a, almenys, 109 països en aquest període.

Malgrat que el 2022 gairebé dues terceres parts de les exportacions espanyoles de material militar, van tindre com a destí països de la UE i de l'OTAN (62,1%, 2.542,5 milions d'euros), resulten molt preocupants les exportacions a Orient Mitjà que, en aquest any, van suposar el 23% del total, aconseguint un valor de 947,4 milions d'euros. En plena ofensiva israeliana sobre Palestina, en el que probablement s'acabe constatant com un crim de genocidi, amb conflictes armats a Iemen i Síria, atacs a la població kurda a Turquia o l'Iraq, i enmig d'una escalada de les tensions a la regió, les exportacions de material militar espanyol amb destinació a Orient Mitjà són, sense cap dubte, moral i legalment qüestionables.

Durant els últims deu anys, la categoria de material de defensa espanyol més venuda, és la d'aeronaus militars (75% del total), la qual cosa s'explica per estar fabricades en consorci amb altres països europeus. Les segueixen els vaixells de guerra (7% del total), les municions (4% del total), vehicles terrestres d'ús militar (4% del total) i bombes, míssils, torpedes (2% del total). Cal destacar, que el tercer producte més exportat siguen les municions i el cinquè les bombes i míssils, donat l'impacte humanitari que aquest tipus d'armes generen pels seus efectes indiscriminats sobre la població civil, així com pels pocs dubtes que alberga el seu possible ús final.

L'òrgan del Govern encarregat d'autoritzar les exportacions d'armament, la Junta Interministerial Reguladora del Comerç Exterior de Material de Defensa i de Doble Ús (JIMDDU), el 2022, va concedir 2.048 autoritzacions i va denegar solament 1. Aquest reduït nombre de denegacions només pot interpretar-se com falta de voluntat política per a aplicar d'una manera rigorosa la llei estatal, la Posició Comuna europea i el Tractat internacional de Comerç d'Armes. La política que segueix el Govern per a fomentar la indústria de

defensa i facilitar al màxim l'exportació llançada, per tant, un missatge molt clar a les empreses d'armes: no hi haurà traves o limitacions a l'exportació de material militar sempre que vagi dirigit a països aliats o de la seua òrbita.

Les relacions armamentistes entre Espanya i Israel, en general, no han experimentat diferències significatives abans i després del 7 d'octubre. Les úniques alteracions han estat la paralització temporal de noves autoritzacions d'exportació a Israel i la negació de trànsit en port espanyol a un vaixell que portava armes per a aquest país.⁵⁴ No obstant això:

- les llicències vigents no han estat revocades ni suspeses;
- les exportacions basades en les autoritzacions prèviament concedides han continuat realitzant-se;
- les empreses israelianes i les seues filials a Espanya han obtingut nombrosos contractes públics a Espanya, eternitzant la dependència de l'exèrcit dels productes israelians, tant pel que fa al seu manteniment i modernització, com en allò referent al l'accés d'Israel a comunicacions sensibles i informació privilegiada;
- com ja feia, Espanya ha continuat important armes des d'Israel;
- no es coneix que s'haja alterat cap dels acords en matèria militar i de seguretat entre Espanya i Israel;
- la indústria i les institucions israelianes continuen col·laborant amb universitats i institucions públiques en assumptes relacionats amb les armes i la seguretat; i
- el territori espanyol s'ha utilitzat per a transferir a Israel armes d'altres països.⁵⁵

54. Alejandro Pozo Marín, "¿Dónde terminan las armas que pasan por España?", *eldiario.es*, 16 de maig de 2024, https://www.eldiario.es/internacional/terminan-armas-pasan-espana_129_11371318.html

55. Alejandro Pozo Marín, "Por qué es probable que más barcos con armas a Israel pasen por España", *eldiario.es*, 4 de juny de 2024, https://www.eldiario.es/internacional/probable-barcos-armas-israel-pasen-espana_129_11421887.html

Espanya va exportar municions quan va dir que no ho feia; importa armes i adjudica contractes a les mateixes empreses israelianes que es lucren amb l'actuació de l'exèrcit israelià en la Franja de Gaza, com solia fer-lo abans del 7 d'octubre, com ho ha fet durant dècades d'ocupació, repressió i operacions militars contra el conjunt de la població palestina.

Encara no hi ha estadístiques oficials sobre les exportacions a Israel des del 7 d'octubre de 2023. Segons el Govern, no s'han atorgat noves autoritzacions d'exportació amb destinació a Israel des d'aquesta data. En contra del que va afirmar el ministre d'Afers Exteriors, al novembre de 2023, l'empresa Nammo Palència va exportar municions a Israel per valor de 987.000 euros. Per tant, sembla que no s'han revocat les autoritzacions d'exportació atorgades abans de 7 d'octubre. El Govern ha fet prevaldre així la seguretat jurídica de les empreses d'armament, enfront de la garantia dels drets humans. L'article 6.3 del Tractat sobre el Comerç d'Armes obliga a revocar, o almenys a suspendre, les autoritzacions d'exportació d'armament a països que cometen genocidi, crims de lesa humanitat i crims de guerra.

Per tot això, serien convenientes les següents modificacions de la normativa espanyola de control del comerç d'armaments (Llei 53/2007):

1. Incloure expressament la possibilitat que el Govern acordi un embargament d'armes a un determinat país (tant per a exportacions com importacions).
2. Millorar el contingut i fer més habitual l'ús de documents de control que han d'emplenar les autoritats del país de destinació.
3. Establir una regulació més restrictiva de les importacions de material de defensa, per a limitar l'enorme discrecionalitat de què disposa el Govern en aquesta matèria, i prohibint, explícitament, que pugui adquirir material de defensa de països que han comès genocidi, crims de lesa humanitat o han atacat a persones o béns civils.

ANNEXOS

CODIS TARIC

- 8710.** Tancs i altres vehicles automòbils blindats de combat, fins i tot amb el seu armament; les seues parts.
- 9301.** Armes de guerra, excepte els revòlvers, pistoles i armes blanques de la partida 9307.
- 9302.** Revòlvers i pistoles, excepte els de les partides 9303 o 9304.
- 9303.** Les altres armes de foc i artefactes similars que utilitzin la deflagració de pólvora (per exemple: armes de caça, armes d'avantcàrrega, pistoles, llançacoets i altres artefactes concebuts únicament per a llançar coets de senyal, pistoles i revòlvers de salva, pistoles d'escorxador, canons llançacaps).
- 9304.** Les altres armes [per exemple: armes llargues i pistoles de molla (ressort), aire comprimit o gas, porres], excepte les de la partida 9307.
- 9305.** Parts i accessoris dels articles de les partides 9301 a 9304.
- 9306.** Bombes, granades, torpedes, mines, míssils, cartutxos i altres municions i projectils, i les seues parts, incloses les postes, perdigons i tacs per a cartutxos.
- 9307.** Sabres, espases, baionetes, llances i altres armes blanques, les seues parts i fundes.

ANNEX 1. EXPORTACIONS D'ESPANYA A ISRAEL I DE NAMMO PALÈNCIA (TARIC 93 I 8710)

Taula 8. Exportacions anuals d'Espanya a Israel per la categoria 93 i 8710

Milers d'euros

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 (1r semestre)
Informe oficial	3.428,09	2.187,27	530,93	1.386,56	619,33	2.114,48	477,29	3.452,97	2.346,20	713,40
DataComex (des d'Espanya)										
8710						40,07	745,60	2.374,55	803,84	44.824,10
Total 93	6.025,57	1.144,64	230,55	703,67	458,34	2.126,61	698,89	709,86	442,66	1.607,05
9301										253,31
9302								9,19		
9303									0,36	
9304	0,32		0,02	0,28	0,06	6,52	1,32	0,10	0,27	4,90
9305	1.460,20	1.076,47	26,18	0,15		1241,85		1,36	0,26	14,82
9306	4.565,05	68,17	204,32	703,21	458,13	878,23	697,57	699,21	441,77	1.333,92
9307			0,03	0,03	0,14					0,10
DataComex (des de Palència)										
93 (quantitat)				600,70	222,25	730,67	376,2	525,35	198,87	987,00
93 (%)				85,40	48,50	34,40	53,80	74,00	44,90	61,40
9306 (%)				85,40	48,50	83,20	53,90	75,10	45,00	74,00

Font: Elaboració pròpia a partir de DataComex

Taula 9. Exportacions mensuals d'Espanya a Israel per la categoria 93 i 8710 entre gener de 2023 i febrer de 20

Milers d'euros

	2023													2024	
	Total	Gen.	Febr.	Març	Abr.	Maig	Juny	Jul.	Ag.	Set.	Oct.	Nov.	Des.	Gen.	Febr.
DataComex															
8710	44.824,10	700,00		11,55			7,17	40.969,23	0,21	2.371,68	65,30	698,91		11,57	4,20
Total 93	1.607,05	263,20	76,76	3,31		0,34	5,90	145,30				987,00	125,24		
9301	253,31	250,00		3,31											
9302															
9303															
9304	4,90							4,90							
9305	14,82	13,20				0,34	0,86	0,43							
9306	1.333,92		76,76				4,94	139,98				987,00	125,24		
9307	0,10						0,10								

Font: Elaboració pròpia a partir de DataComex

ANNEX 2. IMPORTACIONS D'ESPANYA DES D'ISRAEL

Taula 10. Importacions anuals d'Espanya a Israel per la categoria 93 i 8710, i segons els informes "La indústria de defensa a Espanya"

Milers d'euros

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
DataComex										
Informe oficial		31.270,00	29.150,00				43.000,00	47.000,00		
8710				3.256,23	5.987,71	5.170,58	16.695,46	6.551,77	5.481,48	13.748,20
Total 93	3.856,59	344,63	82,04	10.208,40	8.853,94	9.377,33	5556,43	10.826,71	11.423,42	10.288,50
9301				1.873,02		365,20	267,83	1,54	2.541,47	4.301,23
9302				13,44	19,60	28,01	19,85	863,50	890,02	877,78
9303										
9304				2,34	0,49		20,66		2,66	0,88
9305	1.763,13	342,82	81,64	2.037,25	2.892,55	3.872,55	815,19	1.746,50	11,26	4.223,8
9306	2.093,17	1,80		6.282,34	5.941,30	5.111,56	4.430,15	8.215,17	7978	884,85
9307	0,28		0,40				2,76			

Font: Elaboració pròpia a partir de DataComex

Taula 11. Importacions mensuals d'Espanya a Israel per la categoria 93 i 8710 entre gener de 2023 i març de 2024

Milers d'euros

	2023												2024		
	Gen.	Febr.	Març	Abr.	Maig	Juny	Jul.	Ag.	Set.	Oct.	Nov.	Des.	Gen.	Febr.	Març
DataComex															
8710	412,62	988,7	368,59	37,6	2084,84	69,43	2.543,44	425,32	522,52	3611,03		2.684,09		124,04	4.017,92
Total 93	51,71	0,64	97,54	0,59	137,10	826,62	2.461,34	0,44	777,05	0,15	0,29	5.935,07	1.856,61		0,15
9301	0,30				137,10		2.449,65					1714,17			
9302	51,41					826,37									
9303															
9304		0,24	0,58							0,06					0,15
9305		0,40	0,21	0,59		0,25	0,68	0,44	0,05		0,29	4.220,89	1.856,61		
9306			96,75				11,00		777,00	0,09					
9307															

Font: Elaboració pròpia a partir de DataComex

ANNEX 3. CONTRACTES PÚBLICS ESPANYOLS ADJUDICATS A EMPRESSES DE SEGURETAT I DEFENSA ISRAELIANS O LES SEUES FILIALS A ESPANYA DES D'OCTUBRE DE 2023 (a 5 de maig de 2024)

Adjudicatària	Descripció	Valor estimat del contracte (sense impostos) (€)	Pressupost base de licitació (€)	Data de Formalització	Data de l'Acord d'Adjudicació	Motivació i procediment
Escribano – EXPAL (consorci amb Elbit Systems)	Contracte de subministrament del sistema llançacoets d'alta mobilitat (SILAM)	576.449.112	697.503.425		15/12/2023	<p>"Per considerar que [...] és l'única empresa capacitada tècnicament per al desenvolupament del projecte des del punt de vista tècnic i s'han negociat, millores d'interès per a l'administració"</p> <p>Procediment: Negociat sense publicitat</p>
ELBIT Systems C4I&Cyber Solutions	Manteniment i Adquisició de Recanvis dels Sistemes de Radioenllaç	3.719.008	4.500.000	15/01/2024	28/11/2023	<p>"Oferta més avantatjosa"</p> <p>"El contracte només pot ser executat per un operador econòmic particular a causa de l'absència de competència per raons tècniques"</p> <p>Procediment: Negociat sense publicitat</p>
Elbit Systems Land & C4T Ltd	Manteniment i adquisició d'articles de classe IX del morter embarcat Cardom	82.644	100.000	13/12/2023	13/12/2023	<p>"Oferta més avantatjosa"</p> <p>Procediment: Obert</p>
Elbit Systems Land Ltd	Manteniment i Adquisició d'articles de classe IX del morter embarcat Cardom	496.000	600.160 (máx. 744.000)	14/11/2023	05/10/2023	"Millor relació qualitat - preu"
PAP Tecnos Innovacion SAU	Realització del servei de Suport al Manteniment integral de la Torre RCWS Mini Samson de dotació del Exèrcit de Terra	82.644	100.000	23/11/2023	23/11/2023	<p>"Per ser l'adjudicatari de l'Acord marc"</p> <p>Procediment: Basat en Acord marc</p>
PAP Tecnos Innovacion SAU	Subministrament de 168 sistemes de míssils contra carro SPIKE LR2	237.558.439	287.445.712		22/11/2023	<p>"Per considerar que [...] és l'única empresa capacitada tècnicament per al desenvolupament del projecte des del punt de vista tècnic i s'han negociat, millores d'interès per a l'administració"</p>
Netline Communications Technologies (NCT) Ltd	Adquisició de bens complementaris dels sistemes inhibidors de freqüència vehiculars de les Forces Armades (2023)	1.447.631	1.592.395		22/11/2023	<p>"Per considerar que [...] és l'única empresa capacitada tècnicament per al desenvolupament del projecte des del punt de vista tècnic i s'han negociat, millores d'interès per a l'administració"</p> <p>Procediment: Negociat sense publicitat</p>
Guardian Homeland Security S.A.	Sistema de radiografia portàtil per a EOD	190.350	230.323	13/12/2023	13/12/2023	<p>"... per ser adjudicatari de l'Acord marc"</p> <p>Procediment: Basat en Acord marc</p>

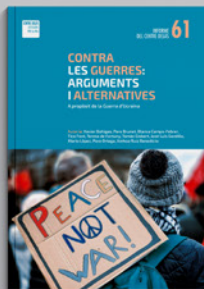
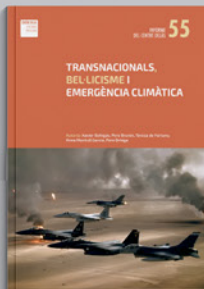

Adjudicatària	Descripció	Valor estimat del contracte (sense impostos) (€)	Pressupost base de licitació (€)	Data de Formalització	Data de l'Acord d'Adjudicació	Motivació i procediment
Guardian Homeland Security S.A.	Adquisició d'un mínim de 920 dispositius individuals d'iluminació UV i 90 dispositius individuals d'iluminació IR amb destinació a la Policia Nacional	59.530	72.031	20/11/2023	15/11/2023	"Per ser l'única empresa licitadora i complir amb allò establert en els Plecs de Bases" Procediment: Obert simplificat
Guardian Homeland Security S.A.	Subministrament de cent jupentins de protecció personal davant d'amenaques d'arma blanca i arma de foc destinats als agents de la Policia Local de l'Ajuntament d'Ourense	69.000	83.490	23/10/2023	19/10/2023	Procediment: Obert simplificat
Guardian Homeland Security S.A.	Contracte Menor Subministrament d'elements de bateries	2.250	2.722		30/10/2023	Per a l'Armada
Guardian Homeland Security S.A.	50 fundes pistoles hk	2.150	2.601		18/10/2023	(3 ofertes rebudes) Exèrcit de l'Aire
Rafael Advanced Defense Systems LTD	POD Designador per a sistemes de combat aeri	207.414.102	207.414.102	29/04/2024	15/03/2024	(2 ofertes rebudes) "única [empresa] capacitada tècnicament per al desenvolupament del projecte des del punt de vista tècnic"

Font: Plataforma de Contractació del Sector Públic

Nota: en tots els casos només es va rebre una única oferta en el concurs (excepte en l'últim cas, que està assenyalat).

INFORME CENTRE DELÀS

Si valoreu les nostres recerques i vols ajudar-nos a mantenir el nostre rigor i independència, pots fer-te soci/a o fer un donatiu escanejant el codi QR o en aquest enllaç:
<https://centredelas.org/fes-te-soci-a/>

CENTRE DELÀS
D'ESTUDIS
PER LA PAU

Amb el suport de:

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA
SERVICIS SOCIALS

